

گزارش ماهوار سیاست پولی

نگاهی مختصر بر تحولات شاخص های سیاست پولی و نظارت امور مالی

اسد ۱۳۹۹

خلاصه گزارش

گزارش ماهوار آمریت عمومی سیاست پولی پیشرفت شاخص های فعلی اقتصاد کلان و آخرین گزارش های ثبات مالی افغانستان را در جریان ماه بطور خلاصه تحلیل، ارزیابی و مورد مطالعه قرار میدهد. این گزارش بر اساس تدوین ارقام مالی و پولی که از آمریت های سیاست پولی، نظارت امور مالی و تادیات د افغانستان بانک جمع آوری گردیده است، تهیه می شود. گزارش ماهوار آمریت عمومی سیاست پولی ارقام اقتصاد کلان از سکتورهای پولی، خارجی، حقیقی و سکتور مالی و نیز ارقام مالی آمریت عمومی نظارت امور مالی را در بر میگیرد که توسط کارمندان این آمریت تدوین و تهیه میگردد.

در ابتدای سال مالی ۱۳۹۹ مقدار پایه پولی ۳۲۱،۶۲۸،۹۸ میلیون افغانی بوده و رشد پایه پولی زیر سقف تعیین شده قرار داشته است. بتاريخ ۳۱ اسد ۱۳۹۹، مقدار حقیقی پایه پولی 320,609.97 میلیون افغانی ثبت گردیده است و در حدود 0.32 در صد رشد منفی را از ابتدای سال مالی نشان میدهد.

به همین ترتیب، یکی از دست آورد های موفق د افغانستان بانک را میتوان کنترول پول در دوران یاد آوری نمود. پول در دوران که در ابتدای سال مالی ۱۳۹۹ به مقدار ۲۵۹،۳۴۹،۹۸ میلیون افغانی بوده است، به تاریخ ۳۱ اسد ۱۳۹۹ مقدار حقیقی پول در دوران ۲۸۲،۶۱۳،۹۰ میلیون افغانی بوده است و در حدود 8.97 در صد رشد را از ابتدای سال مالی نشان میدهد.

از شروع سال مالی ۱۳۹۹ الی ۳۱ اسد ۱۳۹۹، د افغانستان بانک حدود ۱،۳۴۴،۳۰ میلیون دالر امریکایی را از طریق روند لیلان اسعار به فروش رسانیده است که در مقابل در حدود ۱۰۳،۲۱ میلیارد افغانی را از بازار جمع آوری کرده است. همچنان، با عرضه اسعار در مارکیت اسعاری به مقدار ۳۰،۳۴ فیصد مجموع تقاضای اسعاری مارکیت مرفوع گردیده است.

در ماه جوزا سال جاری شاخص قیم مصرف کننده به سطح ملی سیر صعودی را داشته و این تغییرات بیشتر از آنچه است که در ماه ثور امسال مشاهده گردیده است. بر اساس محاسبه فیصدی تغییرات سالانه، شاخص عمومی قیم به سطح ملی از 6.26 درصد در ماه ثور به 6.36 درصد در ماه جوزا افزایش نموده است. این افزایش بیشتر از بخش شاخص مواد غیرغذایی وارد گردیده، در حالیکه شاخص مواد غذای در دروة تحت ارزیابی اندکی کاهش را نشان میدهد.

کسر حساب جاری کشور در ربع دوم سال مالی ۱۳۹۹ نظر به عین ربع سال قبل کاهش قابل ملاحظه نموده. کسر حساب جاری که در ربع دوم سال مالی ۱۳۹۸ به مبلغ ۷۷۸،۳۰ میلیون دالر ثبت گردیده بود، در ربع دوم سال مالی ۱۳۹۹ به مبلغ ۴۱۲،۹۹ میلیون دالر یعنی (۴۷) در صد کاهش نموده است

مجموع عواید (عواید داخلی و کمکهای خارجی) در ماه اسد سال مالی 1399 مبلغ 43.53 میلیارد افغانی میباشد، در حالیکه مجموع عواید در ماه سرطان 41.21 میلیارد افغانی بوده که 2.32 میلیارد افغانی و یا 5.63٪ افزایش را نشان میدهد. مجموع عواید از شروع سال مالی الی اخیر ماه اسد سال مالی 1399 به 222.57 میلیارد افغانی رسیده است که از جمله 119.16 میلیارد و 103.41 میلیارد افغانی آنرا به ترتیب کمک های خارجی و عواید داخلی تشکیل میدهند.

بصورت کل عملکرد و ارائه خدمات عملیاتی نظام بانکی در جریان شیوع ویروس کرونا بهتر ارزیابی گردیده طوریکه تمام بانکها به اندازه کافی سیال و هیچ یک از بانکها در معرض کمبود نقدینگی قرار نگرفته اند. شاخص های اساسی سکتور بانکی در جریان ربع جاری روند صعودی را پیموده است، طوریکه مجموع دارائی ها بالاثرفزایش در مجموع سپرده ها افزایش نموده است. سکتور بانکی با داشتن سرمایه مالی کافی و نسبت های بلند کفایت سرمایه از حدود تعیین شده مقرراتی وضعیت سالم و قناعت بخش دارد. سکتور بانکی در ربع جاری مفادآور بوده اما کیفیت قروض هنوز هم ضعیف ارزیابی می گردد، طوریکه قروض صعب الحصول در اثر تطبیق معیار بین المللی IFRS9 در یکی از بانکها، افزایش را نشان میدهد.

علیرغم پیشرفت های فوق الذکر، نظام بانکی در ماه های آینده در اثر تاثیرگذاری شیوع ویروس کرونا بالای وضعیت اقتصادی ممکن شاهد افزایش قروض صعب الحصول و مصارف ذخیره جبران خساره بیشتر باشند که باعث کاهش مفاد، سرمایه مالی و نسبت های مالی آنها خواهند گردید. ازاینرو، بانکها برای مقابله با معضله مالی آینده باید اقداماتی شگیرانه را روی دست گیرند. از سوی هم د افغانستان بانک پلان اصلاحاتی ما بعد کووید 19 را روی دست گرفته است. نکات اساسی پلان متذکره شامل گسترش فعالیت های بانکی، اعطای اعتبارات جدید، اقدامات لازم بمنظور کاهش مصارف، به تعلیق درآوردن توزیع سود سهام در سال 2020، ارائه گزارش به شکل الکترونیک، تجدید قروض و نرمش در صنفبندی و سنجش خطرات قروض که توسط ادارات سومی مانند ACGF، IFC و USAID تحت تضمین قرار گرفته اند.

4.....	1. سکتور پولی
5.....	1.2 انباشت ذخایر خالص ارزی
6.....	1.3 لیلام اسعار و اوراق بهادار
10.....	1.4 نرخ مبادله
16.....	تورم هسته
1.....	3. سکتور خارجی
1.....	3.1 بیلانس حساب جاری
1.....	3.1.1 بیلانس حساب اجناس:
1.....	3.1.2 بیلانس حساب خدمات:
2.....	3.1.3 حساب عاید اولیه:
2.....	3.1.4 : عاید ثانوی
2.....	3.2 حساب سرمائیوی بیلانس تادیات:
2.....	3.3 حساب مالی بیلانس تادیات:
2.....	3.3.1 سرمایه گذاری مستقیم:
3.....	3.3.2 سرمایه گذاری غیر مستقیم (سرمایه گذاری در اسناد قرضه):
4.....	4. سکتور مالی
9.....	5. سوئفت
9.....	6. سکتور بانکی
9.....	خلاصه گزارش
11.....	نگاهی مختصر بر سکتور بانکی
13.....	6.1 مجموع دارائی های سکتور بانکی
14.....	6.2: مجموع قروض
16.....	6.2.1: کیفیت قروض
18.....	6.2.2 انواع قروض
18.....	6.2.3: توزیع سکتوری قروض
19.....	6.2.4: قروض اشخاص مرتبط
19.....	6.2.5: دارائی های متصرف شده
20.....	6.3: سیالیت سکتور بانکی
20.....	6.3.1: دارائی های سیال
21.....	6.3.2: ذخایر الزامی
21.....	6.3.3: طلبات بین بانکی
22.....	6.3.5: مجموع سپرده ها
25.....	6.4: سرمایه سکتور بانکی

- 6.5: مفاد آوری سکتور بانکی.....26
- 6.5.1: نرخ تکتانه قروض29
- 6.5.2: نرخ تکتانه بر سپرده ها.....29
- 6.6: اقلام خارج از بیلانس شیت.....31

1. سکتور پولی

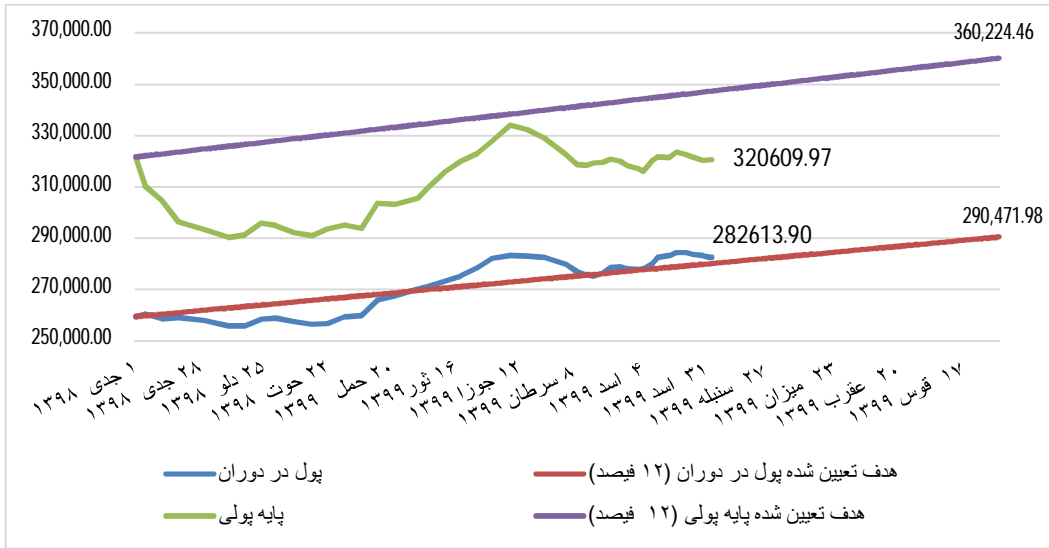
آمریت عمومی سیاست پولی با در نظر داشت شرایط اقتصادی کشور و در چارچوب کانال های اساسی و مؤثر تقاضای پولی، برنامه مالی دولت (عواید و مصارف بودیجوی)، چشم انداز رشد اقتصادی و سطح عمومی قیمت ها در کشور، پلان سیاست پولی د افغانستان بانک را طرح می نماید.

به همین اساس، آمریت عمومی سیاست پولی رشد پایه پولی و پول در دوران را منحیث شاخص ها و اهداف مقداری تعیین نموده است.

در ابتدای سال مالی ۱۳۹۹ مقدار پایه پولی ۲۲۱،۶۲۸،۹۸ میلیون افغانی بوده و رشد پایه پولی زیر سقف تعیین شده قرار داشته است. بتاریخ ۳۱ اسد ۱۳۹۹، مقدار حقیقی پایه پولی 320,609.97 میلیون افغانی ثبت گردیده است و در حدود 0.32 در صد رشد منفی را از ابتدای سال مالی نشان میدهد.

به همین ترتیب، یکی از دست آورد های موفق دافغانستان بانک را میتوان کنترول پول در دوران یاد آوری نمود. پول در دوران که در ابتدای سال مالی ۱۳۹۹ به مقدار ۲۵۹،۳۴۹،۹۸ میلیون افغانی بوده است، به تاریخ ۳۱ اسد ۱۳۹۹ مقدار حقیقی پول در دوران ۲۸۲،۶۱۳،۹۰ میلیون افغانی بوده است و در حدود 8.97 در صد رشد را از ابتدای سال مالی نشان میدهد.

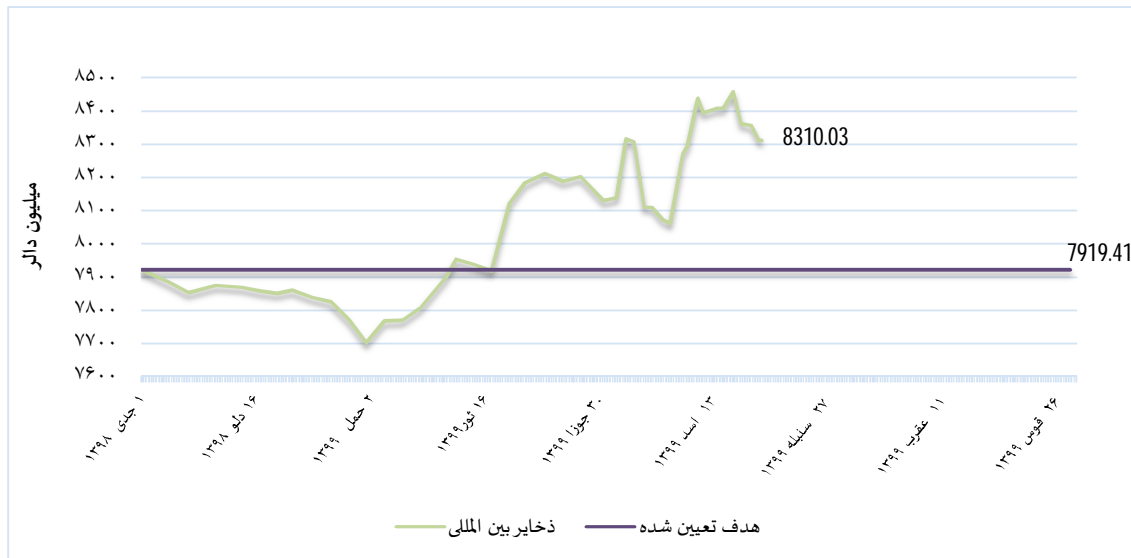
چگونگی میزان رشد حقیقی و اهداف تعیین شده پایه پولی و پول در دوران برای سال مالی ۱۳۹۹، در گراف زیر نشان داده شده است.

منبع: آمریت عمومی سیاست پولی

1.2 انباشت ذخایر خالص ارزی

طی سالیان اخیر، افزایش ذخایر اسعاری د افغانستان بانک که از جمله شاخص های اساسی اقتصاد ملی پنداشته میشود یکی از دستاوردهای بزرگ در نظام مالی کشور محسوب می گردد. بدون شک، میزان این ذخایر و چگونگی افزایش آن تأثیر مستقیم روی تطبیق بهتر سیاستهای پولی و نیز کنترل شاخص هایی چون نرخ مبادله افغانی، تورم پولی، حفظ ثبات و تعادل بیلانس تأدیات دارد. در آغاز سال مالی ۱۳۹۹، ذخایر خالص بین المللی افغانستان حدود ۷,۹۱۹,۴۱ میلیون دالر بوده، که این رقم در ۳۱ اسد ۱۳۹۹ به 8,310.03 میلیون دالر رسیده و به مقدار 390.62 میلیون دالر افزایش را نسبت به اول سال مالی نشان میدهد. گراف ذیل روند رشد مقدار ذخایر خالص بین المللی را طی سال مالی نشان میدهد.

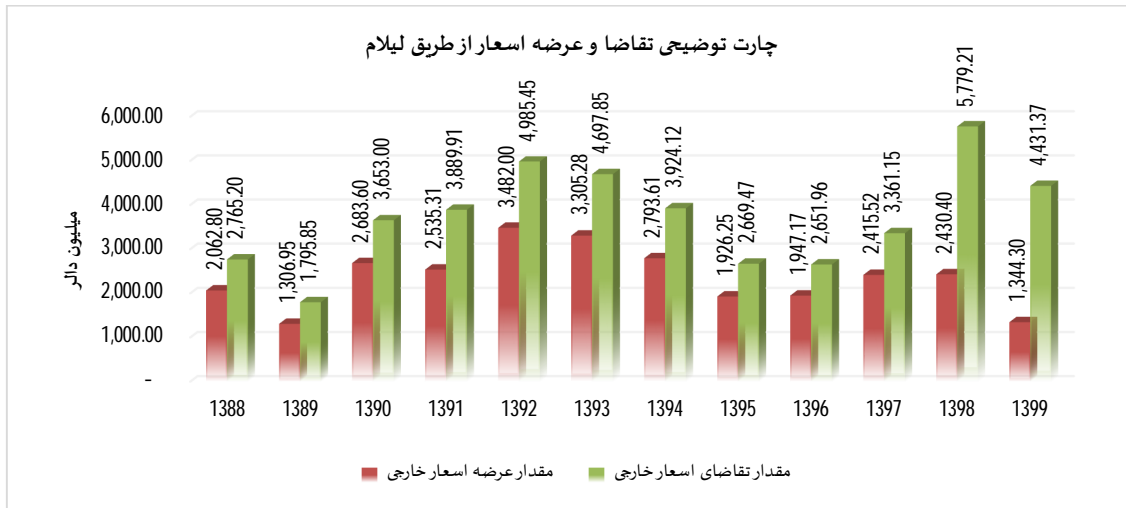

1.3 لیلام اسعار و اوراق بهادار

د افغانستان بانک بمنظور کنترول حجم پول در دوران ، پایه پولی و حفظ نرخ تبادل در اقتصاد از دو وسیله دست داشته خویش استفاده نموده است که پروسه لیلام اسعار هفته ای سه مرتبه و لیلام اوراق بهادار هفته ای یک مرتبه صورت میگیرد که جزئیات هر یک ذیل^۱ توضیح میگردد.

فروش ارز

از شروع سال مالی ۱۳۹۹ الی ۳۱ اسد ۱۳۹۹، د افغانستان بانک حدود ۱,۳۴۴,۳۰ میلیون دالر امریکایی را از طریق روند لیلام اسعار به فروش رسانیده است که در مقابل در حدود ۲۱,۰۳ میلیارد افغانی را از بازار جمع آوری کرده است. همچنان، با عرضه اسعار در مارکیت اسعاری به مقدار ۳۰,۳۴ فیصد مجموع تقاضای اسعاری مارکیت مرفوع گردیده است. گراف ذیل مقدار عرضه و تقاضای دالر را در طی ۱۲ سال مالی نشان میدهد.

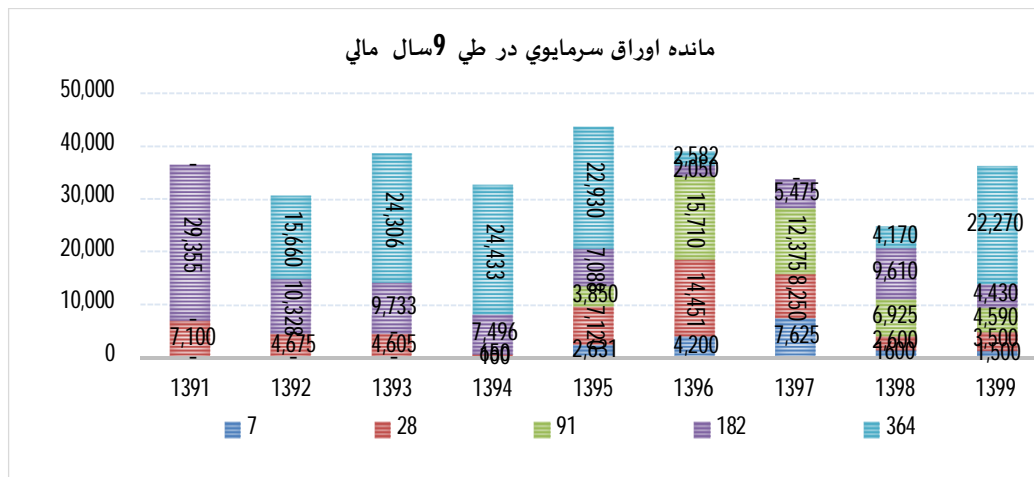
منبع: مدیریت عملیات بازار / آمریت عمومی سیاست پولی

فروش اوراق سرمایوی (مناقصه تکتانه)

اوراق سرمایوی یکی از ابزار های دیگر سیاست پولی است که جهت مهار مقدار نقدینگی و اجرای سیاست پولی توسط د افغانستان بانک استفاده میشود. از این وسیله بمنظور جذب بیشتر مازاد نقدینگی از سیستم بانکی، ترویج بازار ثانوی اوراق بهادار، جلوگیری از تورم پولی، تنوع ابزار های سیاست پولی و تشویق بانک های تجاری به جذب بیشتر سپرده های افغانی از مردم می باشد.

از آغاز سال مالی ۱۳۹۹ الی ۳۱ اسد ۱۳۹۹، مانده اوراق سرمایوی لیلام شده بالغ بر ۳۶,۲۹ میلیارد افغانی گردیده است. به همین ترتیب، حدود ۱۳۳,۷۷ میلیون افغانی تکتانه بابت اوراق سرمایوی پرداخت گردیده است.

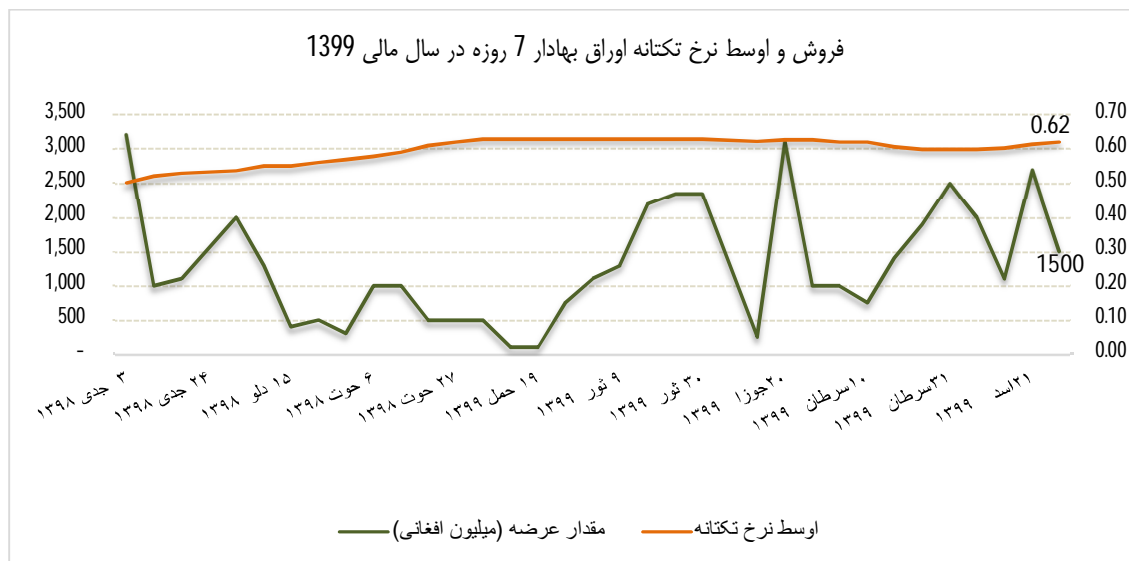
^۱ . Outstanding

منبع: مدیریت عملیات بازار/آمریت عمومی سیاست پولی

اوراق بهادار هفت روزه

آخرین فروش اوراق بهادار هفت روزه در ماه اسد ۱,۵ میلیارد افغانی با میانگین نرخ بهره ۰,۶۲ درصد بوده و مقدار مانده این اوراق به ۱.۵ میلیارد افغانی بوده است.

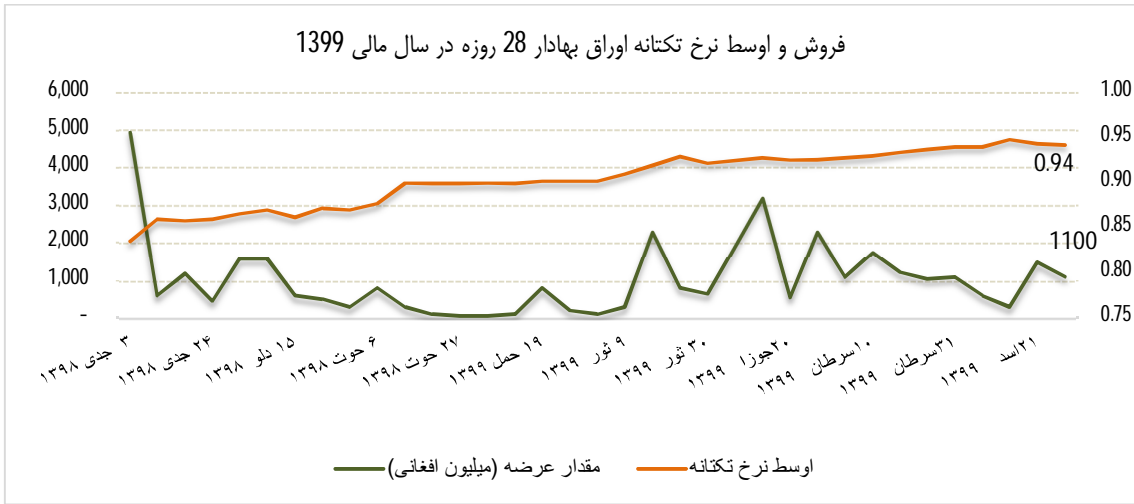

منبع: مدیریت عملیات بازار / آمریت عمومی سیاست پولی

اوراق بهادار 28 روزه

آخرین فروش اوراق بهادار ۲۸ روزه در ماه اسد بالغ بر ۱,۵ میلیارد افغانی با میانگین نرخ بهره 0.94 درصد گردیده و مقدار مانده آن ۳,۵ میلیارد افغانی بوده است.

فروش و اوسط نرخ تکتانه اوراق بهادار 28 روزه در سال مالی 1399

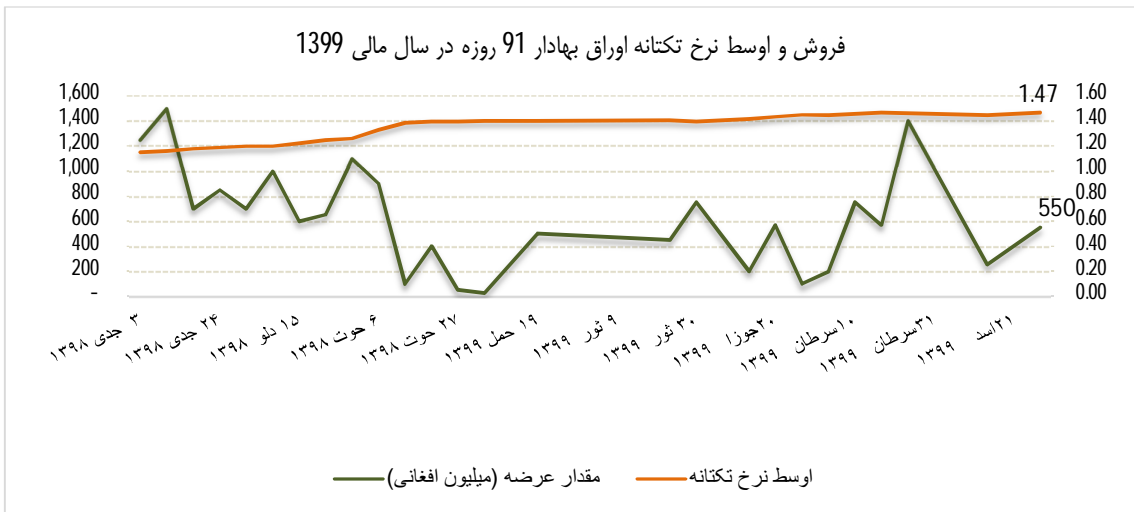

منبع: مدیریت عملیات بازار / آمریت عمومی سیاست پولی

اوراق بهادار 91 روزه

آخرین فروش اوراق بهادار ۹۱ روزه در ماه اسد ۰,۵۵ میلیارد افغانی با میانگین نرخ بهره ۱,۴۷ درصد بوده، در حالیکه مقدار مانده آن به ۴,۵۹ میلیارد افغانی می رسد.

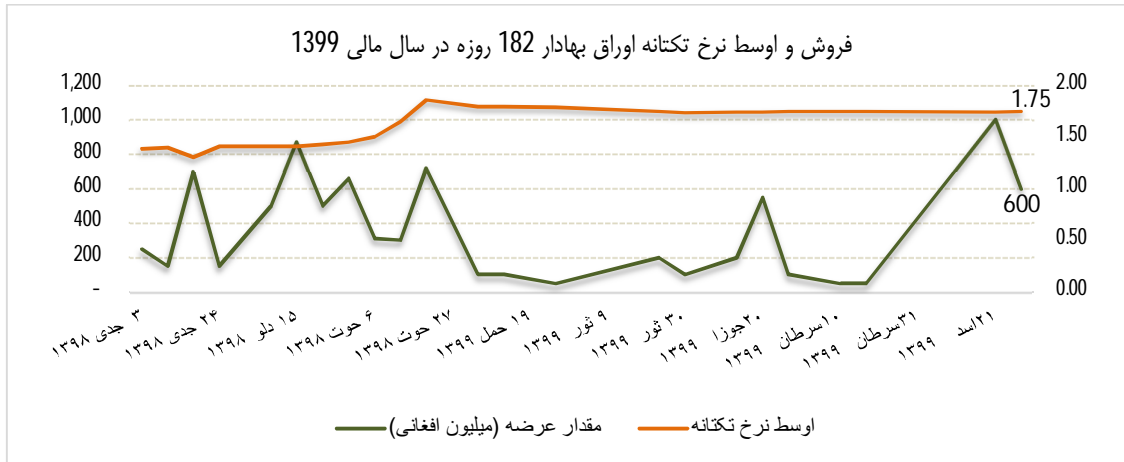
فروش و اوسط نرخ تکتانه اوراق بهادار 91 روزه در سال مالی 1399

منبع: مدیریت عملیات بازار / آمریت عمومی سیاست پولی

اوراق بهادار 182 روزه

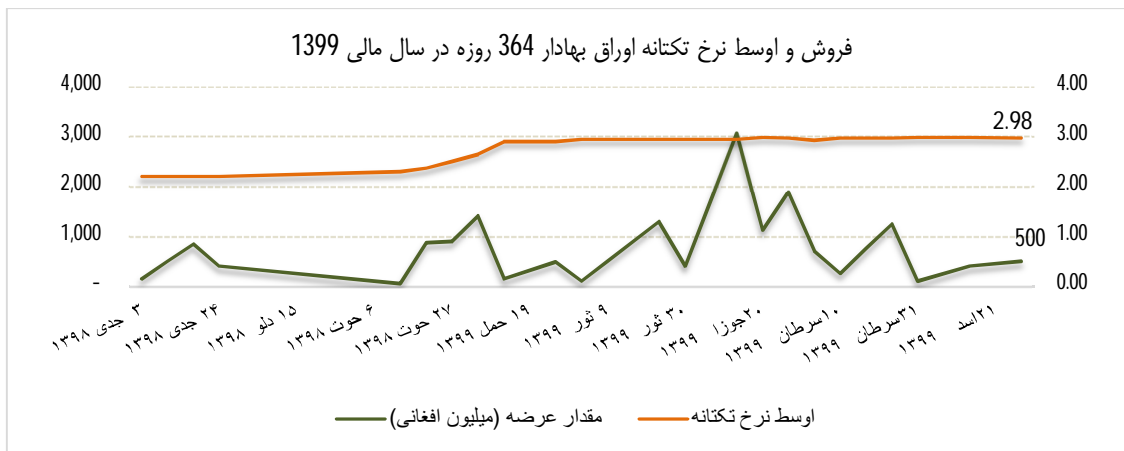
آخرین فروش اوراق بهادار ۱۸۲ روزه در ماه اسد ۰.60 میلیارد افغانی با میانگین نرخ بهره 1.75 درصد بوده، در حالیکه مقدار مانده آن ۴,۴۳ میلیارد افغانی می رسد.

منبع: مدیریت عملیات بازار / آمریت عمومی سیاست پولی

اوراق بهادار 364 روزه

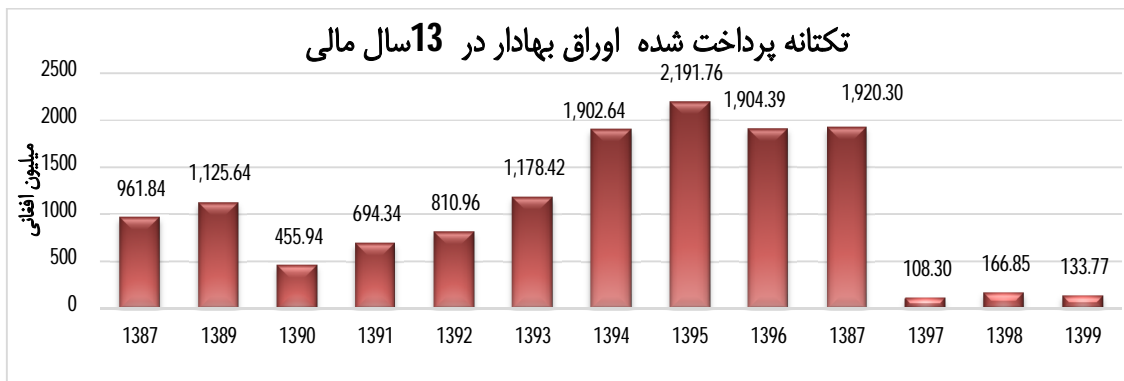
آخرین فروش اوراق بهادار ۳۶۴ روزه در ماه اسد ۰.۵ میلیارد افغانی با میانگین نرخ بهره ۲,۹۸ در صد بوده، در حالیکه مقدار مانده آن به ۲۲.۲۷ میلیارد افغانی می رسد.

منبع: مدیریت عملیات بازار / آمریت عمومی سیاست پولی

تکتانه پرداخت شده

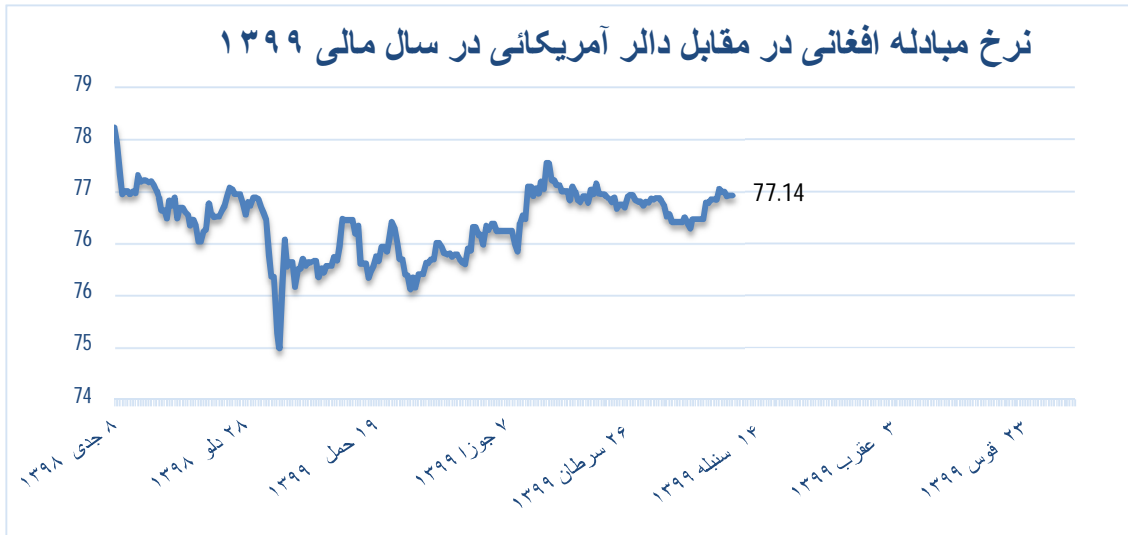
در طول 13 سال گذشته د افغانستان بانک مقدار پرداخت تکتانه ای که از بابت اوراق بهادار پرداخت گردید است قرار شرح ذیل چنین ارایه نمود.

1.4 نرخ مبادله

با وجودیکه د افغانستان بانک نرخ مبادله را مورد هدف قرار نمیدهد، نوسانات آنرا با در نظر داشت اهمیت تاثیر آن بالای سایر شاخص های اقتصادی به دقت کامل زیر نظر دارد. در نظام بازار آزاد، نوسانات در نرخ مبادله یک امر طبیعی بوده و عرضه و تقاضا عامل اصلی و تعیین کننده نرخ مبادله در بازار میباشد. طبق آمار موجود، نرخ مبادله افغانی در برابر دالر امریکایی و سایر ارز های عمده بین المللی از ابتدای سال روان مالی تا اکنون شاهد یک سلسله نوسانات بوده است.

از اول سال مالی ۱۳۹۹ الی ۳۱ اسد ۱۳۹۹ نرخ مبادله افغانی در مقابل دالر امریکایی بطور اوسط 76.7۷ افغانی ثبت گردیده است که در حدود ۱,۶۴ درصد افزایش ارزش از ابتدای سال داشته است و همچنان به آخر اسد سال مالی نرخ تبادل 77.14 افغانی ثبت گردیده است.

جدول شاخص های پولی

سال مالی 1399				سال مالی 1398						
اسد	سرطان	جوزا	حوت	قوس	سنبله	اسد	سرطان	جوزا	حوت	
12				12						سقف پایه پولی (%)
-0.32	-1.43	0.42	-8.00	12	1.19	-1.14	-3.70	-4.5	- 5.60	رشد حقیقی پایه پولی (%)
320609.97	317032.32	322978.27	295,224.52	304,625.71	275,042.98	284,915.05	277,425.51	259,654.32	255,627.49	رشد حقیقی پایه پولی (میلیون افغانی)
347324.06	344151.83	340873.85	331,039.94	322,878.14	314,327.17	311,381.84	308,341.50	305,491.17	280,267.14	سقف پایه پولی (میلیون افغانی)
282,613.90	277,966.61	279,989.89	259,302.12	259,350.77	244,489.52	243,568.12	233,781.48	231,598.67	222,147.20	رشد حقیقی پول در دوران (میلیون افغانی)
280,069.56	277,511.58	274,868.34	266,938.63	255,665.48	248,894.55	246,562.34	244,154.89	241,897.91	233,785.34	سقف پول در دوران (میلیون افغانی)
8,310.03	8,268.12	8,128.78	7,711.85	7,873.60	7,868.70	8,034.34	7,830.97	7,691.22	7,702.51	رشد حقیقی ذخایر بین المللی (میلیون دلار)
7,919.41	7,919.41	7,919.41	7,846.07	7,708.58	7,708.58	7,821.5	7,708.58	7,708.58	7,684.13	سقف ذخایر بین المللی (میلیون دلار)
35,160	39,340	34,495	30,455	24,905.00	23,920	25,350	28,665	27,020	26,665	مانده اوراق بهادار

										(میلیون افغانی)
7,125.02	7,084.69	6,271.67	5,928.75	5,734.43	2,657.34	5,729.57	5,672.74	10,923.40	5,768.54	ذخایر الزامی (ذخایر اجباری) میلیون افغانی

2. نرخ تورم

در ماه جوزا سال جاری شاخص قیمت مصرف کننده به سطح ملی سیر صعودی را داشته و این تغییرات بیشتر از آنچه است که در ماه ثور امسال مشاهده گردیده است. بر اساس محاسبه فیصدی تغییرات سالانه، شاخص عمومی قیمت به سطح ملی از 6.26 درصد در ماه ثور به 6.36 درصد در ماه جوزا افزایش نموده است. این افزایش بیشتر از بخش شاخص مواد غیرغذایی وارد گردیده، در حالیکه شاخص مواد غذای در دروه تحت ارزیابی اندکی کاهش را نشان میدهد.

که در ذیل تغییرات در اجزای شاخص قیمت مصرف کننده در سطح ملی مورد ارزیابی قرار می گیرد.

تغییرات در شاخص قیمت مصرف کننده در سطح ملی				
شاخص ها	معیار محاسبه سالانه		معیار محاسبه ماهانه	
	ثور 1399	جوزا 1399	ثور 1399	جوزا 1399
تورم عمومی	6.26	6.36	-1.15	-0.81
مواد غذایی	12.92	12.88	-1.74	-1.87
مواد غیرغذایی	-0.24	0.13	-0.49	0.35

منبع: اداره ملی احصائیه و معلومات/ آمریت عمومی سیاست پولی

تغییرات تورمی بر اساس معیار محاسبه سالانه

نرخ تورم یولی شاخص قیمت مواد غذایی در ماه جوزا کاهش نموده است. شاخص مواد غذایی که 47.8 درصد شاخص عمومی را تشکیل میدهد. در این دوره از 12.92 درصد در ماه ثور به 12.88 درصد در ماه جوزا کاهش نموده است. این کاهش ناشی از کم شدن قیمت شیر، پنیر، تخم، سبزی جات و شکر می باشد.

شاخص قیمت شیر، پنیر و تخم که 4.7 درصد شاخص عمومی را تشکیل میدهد. از 4.04 درصد در ماه ثور به 3.58 درصد در ماه جوزا 1399 کاهش نموده است. بر مبنای محاسبه ماهانه، این جزء شاخص از 3.12 درصد در ماه ثور به -0.86 درصد در ماه جوزا کاهش نموده است. قبلاً برای جلوگیری از شیوع ویروس کرونا قیمت شیر، پنیر و تخم به علت قرنطین و کمبود عرضه فارم های مرغذاری افزایش نموده بود، که بعد برداشتن محدودیت ها و افزایش عرضه لبینات در بازار قیمت این جزء شاخص حالت نورمال را به خود گرفته و کاهش نمود.

شاخص قیمت شکر و شیرینی بر اساس معیار محاسبه سالانه، از 3.66 درصد در ماه ثور به 3.59 درصد در ماه جوزا کاهش نموده است. این جزء شاخص که 2.7 درصد شاخص عمومی را تشکیل میدهد، بر اساس محاسبه ماهانه، قیمت این جزء شاخص در ماه جوزا به 1.15 درصد رسیده است، درحالیکه این رقم در ماه گذشته 0.65 درصد محاسبه گردیده است. از اثر بحران ویروس کرونا تقاضا به مصرف شکر کمتر گردیده و همچنان افزایش 50 درصدی تولید عسل در کشور قیمت شکر را نیز در این دوره تحت تأثیر قرار داده است.

تغییرات در شاخص مواد غذایی در سطح ملی				
معیار محاسبه ماهانه		معیار محاسبه سالانه		شاخص ها
جوزا 1399	ثور 1399	جوزا 1399	ثور 1399	
-1.87	-1.74	12.88	12.92	تورم در بخش غذایی
1.17	1.22	15.78	14.76	نان و غله
1.67	2.22	12.49	10.70	گوشت
-0.86	3.12	3.58	4.04	شیر، پنیر و تخم
2.30	5.86	21.62	19.15	روغن
-3.76	1.05	10.88	10.35	میوه خشک و تازه

-15.03	-17.96	16.15	23.02	سبزیجات
1.15	0.65	3.59	3.66	شکر و شیرینی
-4.80	-10.22	11.57	9.59	مصالحه جات
0.58	1.15	4.08	4.13	نوشابه غیر الکولی

منبع: اداره ملی احصائیه و معلومات/آمریت عمومی سیاست پولی

تورم در بخش مواد غیرغذایی افزایش نموده است. با توجه به ارقام موجود، شاخص مواد غیرغذایی که در حدود 52.2 درصد شاخص عمومی را تشکیل میدهد در ماه جوزا افزایش نموده و به 0.13 درصد رسیده است، در حالیکه این رقم در ماه گذشته 0.24- درصد محاسبه گردیده است. بیشترین افزایش در اجزای غیرغذایی مربوط به شاخص قیمت معالجه و تداوی، مخابرات و اطلاعات و فرهنگ میگردد.

تغییرات در شاخص مواد غیرغذایی در سطح ملی				
معیار محاسبه ماهانه		معیار محاسبه سالانه		شاخص ها
جوزا 1399	ثور 1399	جوزا 1399	ثور 1399	
0.35	-0.49	0.13	-0.24	تورم در بخش غیرغذایی
0.29	0.39	1.40	1.12	تنباکو
-1.59	3.34	7.54	10.08	البسه
0.16	-2.44	-4.02	-4.38	سرپناه

-0.60	1.68	0.78	1.39	لوازم خانه
4.60	0.47	8.86	4.36	معالجه و تداوی
-0.12	-6.37	-10.44	-10.14	ترانسپورت
-0.20	0.32	-2.40	-4.22	ارتباطات
0.70	0.90	3.15	1.77	اطلاعات و فرهنگ
0.07	-0.01	0.83	1.24	تعلیم و تربیه
0.09	0.29	0.97	1.76	رستوران‌ت و هوتل
1.14	0.71	14.17	12.40	متفرقه

معالجه و تداوی که 6.2 درصد شاخص عمومی قیمت مصرف کننده را تشکیل می‌دهد، از 4.36 درصد در ماه ثور به 8.86 درصد در ماه جوزا افزایش نموده است. همچنان، بر اساس معیار محاسبه ماهانه، از 0.47 درصد در ماه ثور به 4.60 درصد در ماه جوزا بیشترگردیده است. کاهش عرضه ادویه جات در کشور و همچنان افزایش بی پیشینه تقاضا به ادویه جات که برای علاج ویروس کرونا مورد استفاده قرار می‌گیرد بیشتر گردیده است و سبب بلند قیمت این جزء شاخص گردیده است.

منبع: اداره ملی احصائیه و معلومات/آمریت عمومی سیاست پولی

بر اساس معیار محاسبه سالانه، **شاخص قیمت مخابرات** که 1.7 درصد شاخص عمومی را به خود اختصاص داده است، از -4.22 درصد در ماه ثور به -2.40 درصد در ماه جوزا بیشترگردیده است، درحالی‌که بر مبنای سنجش ماهانه، این جزء شاخص از 0.32 درصد در ماه ثور به -0.20 درصد در ماه جوزا کاهش را نشان می‌دهد. مسدود بودن مراکز تعلیمی و تحصیلی و توجه بالای دروس آنلاین سبب افزایش تقاضا برای خرید گوشی های همراه (موبایل) تابلیت و لیپتاپ درکشور گردیده و شاخص مخابرات را تحت تأثیر قرار داده است.

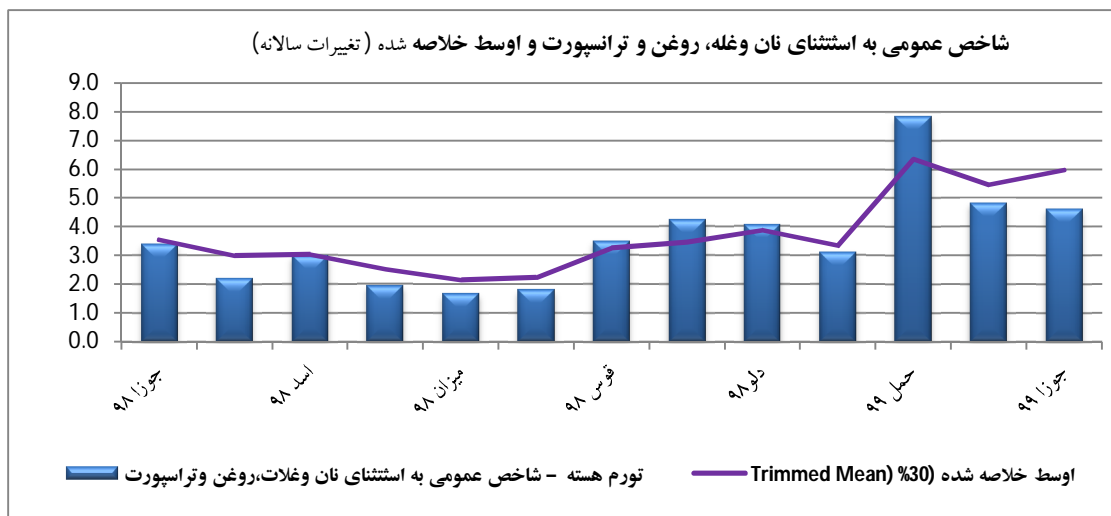
اطلاعات و فرهنگ که 1.1 درصد شاخص عمومی قیمت مصرف کننده را به خود اختصاص داده است، بر اساس معیار محاسبه سالانه، در ماه جوزا 1399 به 3.15 درصد رسیده است، در حالیکه این رقم در ماه گذشته 1.77 درصد محاسبه گردیده است. همچنان، بر اساس محاسبه ماهانه، قیمت این جزء شاخص از 0.90 درصد در ماه ثور به 0.70 درصد در ماه جوزا کاهش نموده است

تورم هسته

هدف از محاسبه نرخ تورم بر اساس این معیار بررسی دقیق و مشخص تغییرات در سطح عمومی قیمت ها می باشد. این معیار نشان دهنده تاثیرات عوامل غیرمترقبه و غیرنورمال بالای سطح عمومی قیمت ها بوده و یک قسمت معین شاخص را که عوامل متذکره در آن دخیل نمی باشد در بر می گیرد. تورم هسته آنعده از اجزای شاخص را که قیمت شان بصورت سرسام آور تغییر نموده اند و یا هم تغییرات در آن ها بسیار ناچیز می باشد از شاخص بیرون ساخته و بعداً با استفاده از میتود های موجود تغییرات آنرا ارزیابی می نماید. یکی از معیار های مهم تورم هسته عبارت از اوسط خلاصه شده می باشد که در آن یک فیصدی مشخص از تعداد مجموعی اجزای موجود در شاخص حذف می گردد. در حال حاضر، تورم بر اساس اوسط خلاصه شده در افغانستان بعد از حذف 30 فیصد شاخص عمومی محاسبه می گردد. تورم بر اساس این معیار در ماه جوزا 1399 در مقایسه با ماه ماقبل آن از 5.47 درصد در ماه ثور به 5.99 درصد در ماه جوزا افزایش نموده است. معیار دیگر محاسبه نرخ تورم هسته عبارت از "شاخص قیمت مصرف کننده به استثنای نان و غله، روغن و ترانسپورت" می باشد. تورم سالانه بر اساس این معیار از 4.82 درصد در ماه ثور 1399 به 4.61 درصد در ماه جوزا کمتر گردیده است، در حالیکه تورم در این بخش بر اساس محاسبه ماهانه از 1.79- درصد در ماه ثور به 1.45- درصد در ماه جوزا افزایش نموده است.

تغییرات تورم هسته در سطح ملی		
شاخص ها	ثور 1399	جوزا 1399
تورم اوسط خلاصه (Trimmed Mean) (30%)	5.47	5.99
شاخص قیمت مصرف کننده به استثنای نان و غله، روغن و ترانسپورت	4.82	4.61

منبع: اداره ملی احصائیه و معلومات/ آمریت عمومی سیاست پولی

منبع: اداره ملی احصائیه و معلومات/ آمریت عمومی سیاست پولی

3. سکتور خارجی

3.1 بیلانس حساب جاری

کسر حساب جاری کشور در ربع دوم سال مالی ۱۳۹۹ نظر به عین ربع سال قبل کاهش قابل ملاحظه نموده. کسر حساب جاری که در ربع دوم سال مالی ۱۳۹۸ به مبلغ ۷۷۸,۳۰ میلیون دالر ثبت گردیده بود، در ربع دوم سال مالی ۱۳۹۹ به مبلغ ۴۱۲,۹۹ میلیون دالر یعنی (۴۷) درصد کاهش نموده است.

کاهش کسر در حساب جاری بیلانس تادیات عمده تآ ناشی از کاهش کسر حساب تجارت (کاهش صادرات و واردات اجناس و خدمات) و افزایش کمکهای بلاعوض جهت حمایت مواد غذایی و صحت‌مندی افراد جامعه در مرحله پدیده ناگوار مرض کوید ۱۹ می باشد.

3.1.1 بیلانس حساب اجناس:

ارزش مجموعی صادرات (اجناس) کشور در ربع دوم سال مالی ۱۳۹۹ نشان دهنده کاهش ۷۸ درصدی بوده که از ۱۴۳,۲۹ میلیون دالر در ربع دوم سال مالی ۱۳۹۸ به مبلغ ۳۲ میلیون دالر در ربع دوم سال مالی ۱۳۹۹ بالغ گردیده است.

به همین ترتیب، ارزش مجموعی واردات (اجناس) کشور در ربع دوم سال مالی ۱۳۹۹ نماینگر کاهش ۳۳ درصدی بوده که از ۱۴۶۶,۳۴ میلیون دالر در ربع دوم سال مالی ۱۳۹۸ به مبلغ ۹۸۴,۶۱ میلیون دالر در ربع دوم سال مالی ۱۳۹۹ کاهش نموده است.

نوت: مسدود شدن بنادر و راه های ترانزیتی روی کالاهای تجارتي و کاهش ناگهانی در عرضه و تقاضا از اثر ویروس کوید ۱۹ باعث گردید تا تمام اقلام صادراتی و وارداتی کشور در ربع دوم سال مالی ۱۳۹۹ کاهش قابل ملاحظه را نشان دهد.

3.1.2 بیلانس حساب خدمات:

در ربع دوم سال مالی ۱۳۹۹ کسر حساب خدمات بیلانس تادیات کشور ۲۵ درصد کاهش را نشان داده. کسر خالص حساب خدمات که در ربع دوم سال مالی ۱۳۹۸ به مبلغ ۱۰۴,۱۷ میلیون دالر ثبت گردیده بود در ربع دوم سال مالی ۱۳۹۹ به مبلغ ۷۸,۲۰ میلیون دالر راپور داده شده است.

نوت: بنا بر تدابیر لازمه از قبیل (کنترول و بسته نمودن بنادر و محدودیت های سفری) جهت عدم انتقال و یا محوه و از بین بردن تاثیرات ناگوار ویروس کوید ۱۹ در داخل و خارج از کشور در ربع دوم سال مالی ۱۳۹۹ سبب شده تا تمام از فعالیت های اقتصادی و خدماتی از قبیل: فعالیت های ساختمانی، سفری، تراسپورتي، مالی و دیگر خدمات محدود و از اثر آن پرداخت های خدماتی به پیمانان بیشتر کاهش و به نوبه خود سبب پایین آمدن کسر در حساب خدمات گردد.

3.1.3. حساب عاید اولیه:

عوائد خالص اولیه کشور در ربع دوم سال مالی ۱۳۹۹ نظر به عین ربع سال گذشته شاهد کاهش ۷۱ درصدی بوده و از مبلغ ۱۰۱ میلیون دالر در ربع دوم سال مالی ۱۳۹۸ به مبلغ تقریباً ۳۰ میلیون دالر در ربع دوم سال مالی ۱۳۹۹ کاهش نموده است.

3.1.4 : عاید ثانوی:

عوائد ثانوی در کل (کمک های بلاعوض و انتقالات وجوه کارگران) در ربع دوم سال مالی ۱۳۹۹ نظر به عین ربع سال قبل افزایش ۷ درصدی را نشان داده و از مبلغ ۵۴۸ میلیون دالر امریکایی در ربع دوم سال مالی ۱۳۹۸ به مبلغ ۵۸۸ میلیون دالر امریکایی در ربع دوم سال مالی ۱۳۹۹ افزایش نموده است.

نوت: افزایش در عاید ثانوی ناشی از کمک های بلاعوض جاری به دولت افغانستان جهت ارائه خدمات صحتی و مبارزه با ویروس کرونا میباشد.

• انتقالات جاری (کمک های بلاعوض):

کمک های خالص جاری به دولت افغانستان در ربع دوم سال مالی ۱۳۹۹ افزایش ۱۷ درصدی را نشان که از مبلغ ۴۳۳ میلیون دالر امریکایی در ربع دوم سال مالی ۱۳۹۸ به مبلغ ۵۰۵ میلیون دالر امریکایی در ربع دوم سال مالی ۱۳۹۹ رسیده است.

• وجوه خالص انتقالی افراد خصوصی:

بر عکس وجوه خالص انتقالی افراد خصوصی بداخل کشور ۲۶ درصدی کاهش نموده، و از مبلغ ۱۴۵,۳۶ میلیون دالر امریکایی در ربع دوم سال مالی ۱۳۹۸ به مبلغ تقریباً ۱۰۸ میلیون دالر در ربع دوم سال مالی ۱۳۹۹ کاهش نموده است.

3.2 حساب سرمائوی بیلانس تادیات:

حساب سرمائوی بیلانس تادیات که شامل (انتقالات سرمائوی میباشد)، نشان دهنده کاهش ۵۹ درصدی بوده، و از مبلغ ۲۴۱,۵۷ میلیون دالر در ربع دوم سال مالی ۱۳۹۸ به مبلغ ۹۹,۹۲ میلیون دالر در ربع دوم سال مالی ۱۳۹۹ رسیده است.

3.3 حساب مالی بیلانس تادیات:

حساب مالی بیلانس تادیات شامل حسابات از قبیل " سرمایه گذاری مستقیم، سرمایه گذاری غیر مستقیم، دیگر سرمایه گذاری ها و دارائی های ذخیره می باشد " .

3.3.1 سرمایه گذاری مستقیم:

در ربع دوم سال مالی ۱۳۹۹ نظر به عین ربع سال قبل سرمایه گذاری مستقیم کشور در خارج حدود ۵۴ درصد کاهش را نشان داده، و از مبلغ ۵,۶۹ میلیون دالر در ربع دوم سال مالی ۱۳۹۸ به مبلغ ۲,۵۹ میلیون دالر در ربع دوم سال مالی ۱۳۹۹ رسیده است.

به همین ترتیب سرمایه گذاری مستقیم خارجی ها در داخل ۷۵ در صد کاهش نموده و از مبلغ ۱۱,۹۷ میلیون دالر در ربع دوم سال مالی ۱۳۹۸ به مبلغ ۳,۰۲ میلیون دالر در ربع دوم سال مالی ۱۳۹۹ رسیده است.

3.3.2 سرمایه گذاری غیر مستقیم (سرمایه گذاری در اسناد قرضه):

برعکس سرمایه گذاری غیر مستقیم کشور در خارج از مبلغ ۱۵,۴۲ میلیون دالر در ربع دوم سال ۱۳۹۸ به مبلغ ۴۱,۱۹ میلیون دالر در ربع دوم سال مالی ۱۳۹۹ افزایش نموده است.

جدول ۱: بیلانس تادیات افغانستان به (ملیون دالر امریکائی):

در صد تغییر	ربع دوم ۹۹	ربع اول ۹۹	ربع چهارم ۹۸	ربع سوم ۹۸	ربع دوم ۹۸	ربع اول ۹۸	اقلام/مدت زمان
-۰,۴۷	-۴۱۳	-۹۸۰,۹۵	-۷۱۴,۸۸	-۱۰۲۸,۳۸	-۷۷۸,۲۹	-۱۲۷۶,۹۱	حساب جاری
-۰,۱۷	۸۴۲,۳۱	۸۰۱,۸۲	۱۲۷۳,۷۲	۸۵۱,۶۴	۱۰۱۳,۸۷	۸۰۷,۱۴	دبت
-۰,۳	۱۲۵۵,۳۱	۱۷۸۲,۷۷	۱۹۸۸,۶	۱۸۸۰,۰۲	۱۷۹۲,۱۶	۲۰۸۴,۰۵	کریبت
-۰,۲۸	-۱۰۳۰,۸۱	-۱۲۷۴,۳۹	-۱۳۷۵,۱۶	-۱۴۳۸,۵	-۱۴۲۷,۲۲	-۱۶۲۰,۴۷	حساب اجناس و خدمات
-۰,۵	۱۴۱,۲۲	۳۹۶,۳۳	۵۱۰,۲۱	۳۴۴,۶۴	۲۸۳,۹	۳۷۰,۵	دبت
-۰,۳۲	۱۱۷۲,۰۳	۱۶۷۰,۷۲	۱۸۸۵,۳۷	۱۷۸۳,۱۴	۱۷۱۱,۱۲	۱۹۹۰,۹۷	کریبت
-۰,۲۸	-۹۵۲,۶۱	-۱۱۸۵,۴۳	-۱۲۵۹,۶۳	-۱۲۵۲,۹	-۱۳۲۳,۰۵	-۱۴۵۸,۵۹	حساب اجناس
-۰,۷۸	۳۲	۲۰۳,۶۴	۳۲۹,۲۱	۲۰۸,۷۷	۱۴۳,۲۹	۱۸۲,۵۷	دبت
-۰,۳۳	۹۸۴,۶۱	۱۳۸۹,۰۷	۱۵۸۸,۸۴	۱۴۶۱,۶۷	۱۴۶۶,۳۴	۱۶۴۱,۱۶	کریبت
-۰,۲۵	-۷۸,۲	-۸۸,۹۶	-۱۱۵,۵۳	-۱۸۵,۶	-۱۰۴,۱۷	-۱۶۱,۸۸	حساب خدمات
-۰,۲۲	۱۰۹,۲۲	۱۹۲,۶۹	۱۸۱	۱۳۵,۸۷	۱۴۰,۶۱	۱۸۷,۹۳	دبت
-۰,۲۳	۱۸۷,۴۲	۲۸۱,۶۵	۲۹۶,۵۳	۳۲۱,۴۷	۲۴۴,۷۸	۳۴۹,۸۱	کریبت
-۰,۷۱	۲۹,۷۵	۶۲,۵۶	۶۰,۸۵	۶۸,۸۴	۱۰۱,۰۹	۷۵,۹	حساب عاید اولیه
-۰,۶۳	۴۱,۶۷	۷۴,۳۶	۷۱,۲۵	۷۵,۷۹	۱۱۱,۹۸	۹۳,۵۶	دبت
۰,۰۹	۱۱,۹۲	۱۱,۸	۱۰,۴	۶,۹۵	۱۰,۸۹	۱۷,۶۶	کریبت
۰,۰۷	۵۸۸,۰۶	۲۳۰,۸۸	۵۹۹,۴۳	۳۴۱,۲۸	۵۴۷,۸۴	۲۶۷,۶۶	حساب عاید ثانوی
۰,۰۷	۶۵۹,۴۲	۳۳۱,۱۳	۶۹۲,۲۶	۴۳۱,۲۱	۶۱۷,۹۹	۳۴۳,۰۸	دبت
۰,۰۲	۷۱,۳۶	۱۰۰,۲۵	۹۲,۸۳	۸۹,۹۳	۷۰,۱۵	۷۵,۴۲	کریبت
۰,۱۷	۵۰۴,۷	۱۶۷,۷	۴۹۷,۷	۲۳۳,۱	۴۳۲,۹۱	۱۶۷,۴	انتقالات جاری
۰,۱۷	۵۰۴,۷	۱۶۷,۷	۴۹۷,۷	۲۳۳,۱	۴۳۲,۹۱	۱۶۷,۴	دبت
	۰	۰	۰	۰	۰	۰	کریبت
-۰,۲۶	۱۰۷,۷۱	۹۵,۸۹	۱۳۹,۸۷	۱۴۲,۵۱	۱۴۵,۳۶	۱۴۱,۸	انتقالات خصوصی
-۰,۱۶	۱۵۴,۷۵	۱۶۳,۴۷	۱۹۴,۵۱	۱۹۸,۰۸	۱۸۵,۰۸	۱۷۵,۶۸	دبت
۰,۱۸	۴۷,۰۴	۶۷,۵۸	۵۴,۶۴	۵۵,۵۷	۳۹,۷۲	۳۳,۸۸	کریبت
-۰,۵۹	۹۹,۹۲	۴۰,۴۹	۵۰۴,۶۸	۳۹۱,۵۷	۲۴۱,۵۷	۵۶,۱۳	حساب سرمایه‌یوی
-۰,۵۹	۹۹,۹۲	۴۰,۴۹	۵۰۴,۶۸	۳۹۱,۵۷	۲۴۱,۵۷	۵۶,۱۳	دبت
	۰	۰	۰	۰	۰	۰	کریبت

انتقالات سرمانیوی	۵۶,۱۳	۲۴۱,۵۷	۳۹۱,۵۷	۵۰۴,۶۸	۴۰,۴۹	۹۹,۹۲	-۰,۵۹
دبت	۵۶,۱۳	۲۴۱,۵۷	۳۹۱,۵۷	۵۰۴,۶۸	۴۰,۴۹	۹۹,۹۲	-۰,۵۹
کریبت	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
حساب مالی	-۳۷,۸	۲۷,۹	۵۹,۰	۱۰,۹	-۱۴۷,۷	۲۸۰,۱	۹,۰۴
سرمایه گذاری مستقیم	۱,۷۱	-۶,۲۸	۹,۰۴	-۱,۵۵	۲,۷۵	-۰,۴۳	-۰,۹۳
خارج از کشور	۱۰,۵۲	۵,۶۹	۴,۸۶	۵,۲۶	۵,۹۴	۲,۵۹	-۰,۵۴
در داخل کشور	۸,۸۱	۱۱,۹۷	-۴,۱۸	۶,۸۱	۳,۱۹	۳,۰۲	-۰,۷۵
سرمایه گذاری غیر مستقیم	-۱۶,۴۶	۱۵,۴۲	-۳۳,۷۴	۲۰,۱۶	-۱۸,۲	۴۱,۱۹	۱,۶۷
خارج از کشور	-۱۶,۴۶	۱۵,۴۲	-۳۳,۷۴	۲۰,۱۶	-۱۸,۲	۴۱,۱۹	۱,۶۷
در داخل کشور	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
دیگر سرمایه گذاریها	-۷۰,۸۸	-۹,۴۲	-۷۳	۱۲۴,۲۶	-۱۶۵,۶۸	-۳۵۶,۹۲	۳۶,۸۹
خارج از کشور	-۸۵,۴۶	-۲۳,۱۳	-۱۷,۸۶	۸۹,۲۴	-۱۸۱,۳۵	-۱۴۳,۱۳	۵,۱۹
در داخل کشور	-۱۴,۵۸	-۱۳,۷۱	۵۵,۱۴	-۳۵,۰۲	-۱۵,۶۷	۲۱۳,۷۹	-۱۶,۵۹
درانی های ذخیروی	۴۷,۸۱	۲۸,۱۳	۱۵۶,۶۶	-۱۳۱,۹۴	-۱۰۹,۶۷	۵۹۶,۲۲	۲۰,۲
اشتباهات و از قلم افتادگی ها	۱۱۸۳	۵۶۵	۶۹۶	۲۲۱	۷۹۳	۵۹۳	۰,۰۵

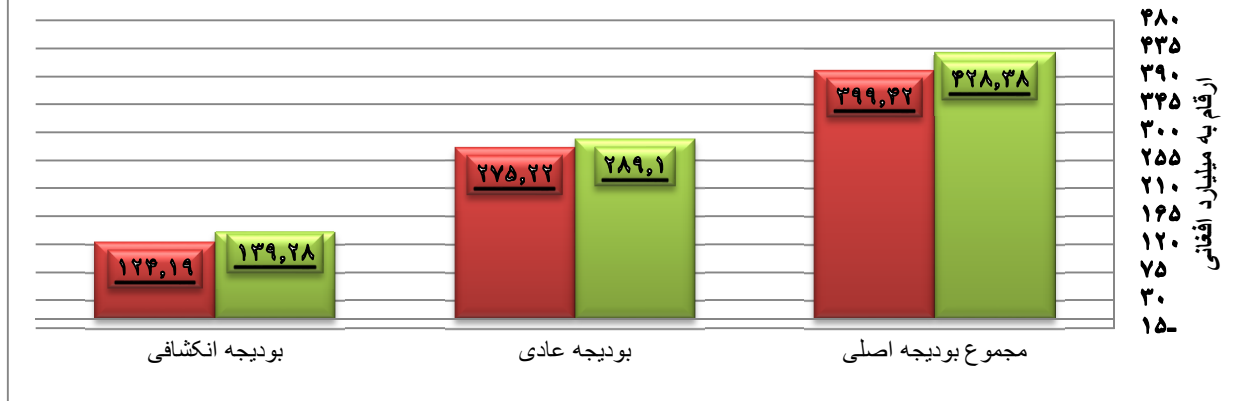
4. سکتور مالی

هدف اصلی سیاست مالی، دستیابی به افزایش مداوم جمع آوری درآمد است تا به تدریج از هزینه های عادی و انکشافی که از خارج تامین میگردد تخصیص بودجه در راستای استراتیژی انکشاف ملی افغانستان فراهم شود. علاوه بر این، اهداف دیگر شامل بهبود مدیریت مصارف دولتی، اصلاح سیاستهای مالی، فورمولبندی سیاست مالی، کارایی و مؤثریت شرکتهای مالیات و اداره گمرک میباشد. طوریکه میدانیم در اقتصاد های در حال توسعه در سراسر جهان عدم تعادل بودجه (کسربودجه) وجود دارد. در افغانستان مجموع مصارف اصلی بیشتر از عواید داخلی به استثنای کمکهای خارجی است.

در شروع سال مالی 1399 بودیجه اصلی مبلغ 428.38 میلیارد افغانی تصویب شده بود که در مقایسه با سال مالی 1398 که مبلغ 399.42 میلیارد افغانی بوده است، 28.96 میلیارد و یا 7.25٪ افزایش را نشان میدهد. از مجموع بودیجه اصلی سال مالی 1399، بودیجه عادی و بودیجه انکشافی هر یک به ترتیب 289.10 میلیارد و 139.28 میلیارد افغانی منظور شده است.

مقایسه بودیجه سالهای 1398 و 1399

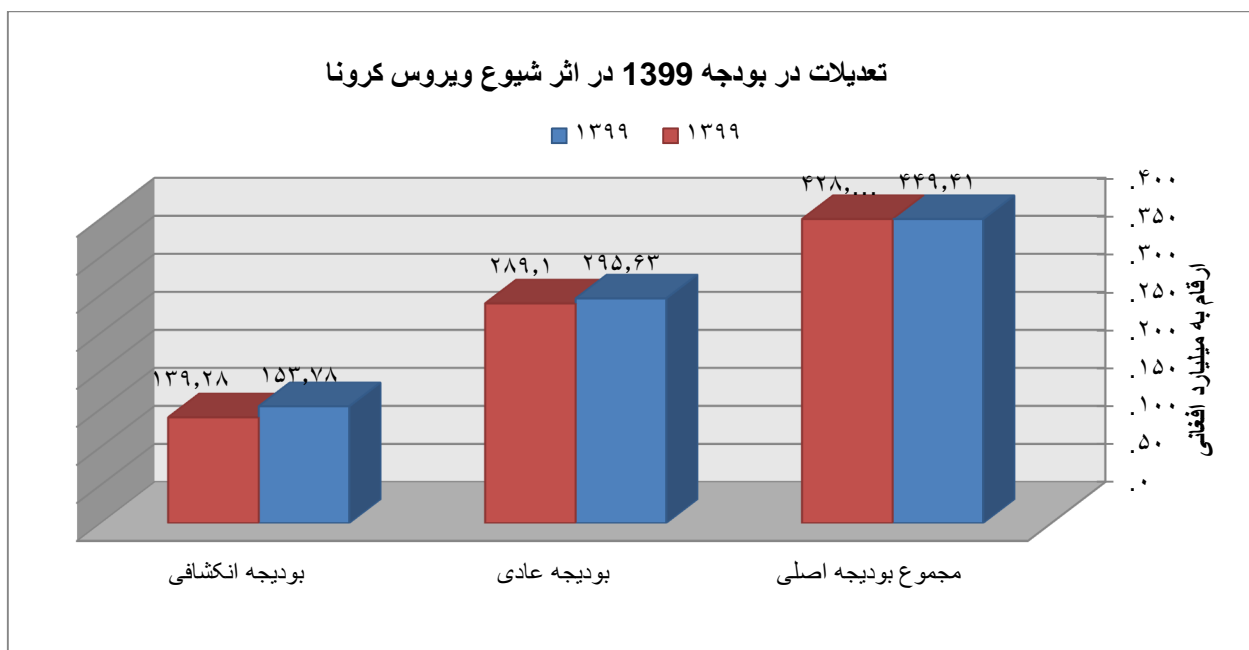
■ ۱۳۹۹ ■ ۱۳۹۸

افغانستان ، مانند سایر اقتصادهای نوظهور و در حال توسعه در سراسر جهان ، به طور مداوم با کسری بودجه روبرو است و این بدان معنی است که کل هزینه های اصلی از کل درآمد داخلی بیشتر میباشد.

اما بیشترین کسر بودیجه در اثر شیوع ویروس کرونا در سال روان میباشد که در نتیجه تغییرات در سیاست های دولت به بررسی بودجه سال مالی 1399 شد و اخیراً بانک جهانی هشدار داده است که آسیای جنوبی به دلیل بیماری کوید 19 در جریان چهل سال با بدترین عملکرد اقتصادی خود روبرو است. دولت افغانستان حدود 25 میلیون دالر برای مقابله با این بیماری به وزارت صحت عامه اختصاص داده است به همین ترتیب بانک جهانی 200 میلیون دالر امریکایی کمک مالی برای حمایت از کشور برای اداره هرچه سریعتر اقتصاد تصویب کرده است. به منظور کاهش فقر و گرسنگی برنامه ملی غذا (NFP) در تمام ولایات کشور را ه اندازی شده است که در ابتدا از طرف پارلمان رد شده بود و حدود 18 میلیارد افغانی در بودجه تصویب شده است.

گراف ذیل نشان دهنده آخرین ارقام برای بودیجه سال مالی روان الی اخیر ماه اسد میباشد. تغییراتی که در ارقام ذیل بوجود آمده است به دلیل شیوع ویروس کرنا میباشد.

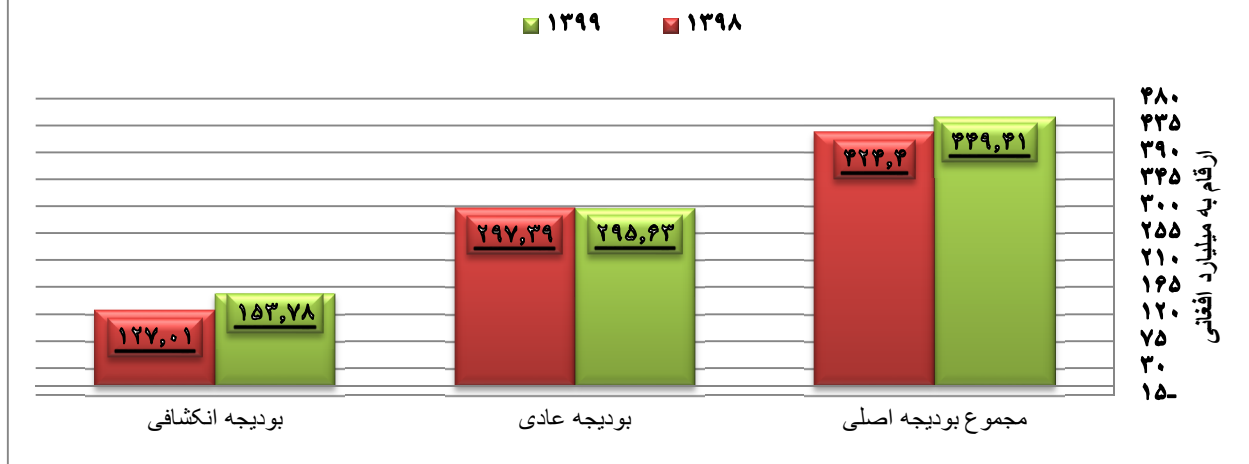

تعدیلات در بودجه سال 1399 در اثر شیوع ویروس کرونا که مجموع بودجه اصلی الی اخیر اسد سال مالی 1399 به 449.41 میلیارد افغانی رسیده است که از آن جمله بودجه عادی و بودجه انکشافی هر یک مبلغ 295.63 میلیارد افغانی و 153.78 میلیارد افغانی را تشکیل میدهد. از شروع سال مالی الی اخیر اسد بودجه اصلی به مقدار 21.03 میلیارد افغانی افزایش یافته است، همچنان در مقایسه با بودجه سال مالی 1398 مبلغ 25.01 میلیارد افغانی افزایش را نشان میدهد.

قابل یادآوری است که بودجه ملی در جریان سال مالی همیشه قابل تغییر بوده، که به دلیل کمک های غیر اختیاری از طرف کمک کننده ها و یا هم به دلیل بررسی نیم سال بودجه توسط وزارت مالیه میباشد.

گراف ذیل نشان دهنده آخرین ارقام برای بودجه سال مالی روان الی اخیر ماه اسد میباشد. تغییراتی که در ارقام ذیل بوجود آمده است به دلیل کمک های غیر اختیاری کمک کننده ها میباشد، درحالیکه بررسی نیمه سال بودجه سال مالی 1399 از سوی پارلمان تایید گردیده است که بودجه تخمین شده بعد از بررسی وسط سال به مقدار ۴۴۹,۴۱ میلیارد رسید.

مقایسه بودجه سالهای 1398 و 1399 بعد از بررسی وسط سال

مجموع بودجه اصلی الی اخیر اسد سال مالی 1399 به ۴۴۹,۴۱ میلیارد افغانی رسیده است که از آن جمله بودجه عادی و بودجه انکشافی هر یک مبلغ ۲۹۵,۶۳ میلیارد افغانی و ۱۵۳,۷۸ میلیارد افغانی را تشکیل میدهد. از شروع سال مالی الی اخیر اسد بودجه اصلی به مقدار ۲۱,۰۳ میلیارد افغانی و یا 4.91% افزایش یافته است، همچنان در مقایسه با بودجه سال مالی 1398 در عین وقت (اخیر اسد) 25.01 میلیارد افغانی افزایش را نشان میدهد.

مجموع عواید (عواید داخلی و کمکهای خارجی) در ماه اسد سال مالی 1399 مبلغ 43.53 میلیارد افغانی میباشد، در حالیکه مجموع عواید در ماه سرطان 41.21 میلیارد افغانی بوده که 2.32 میلیارد افغانی و یا 5.63% افزایش را نشان میدهد. مجموع عواید از شروع سال مالی الی اخیر ماه اسد سال مالی 1399 به 222.57 میلیارد افغانی رسیده است که از جمله 119.16 میلیارد و 103.41 میلیارد افغانی آنرا به ترتیب کمک های خارجی و عواید داخلی تشکیل میدهند.

در ضمن، عواید داخلی در ماه اسد سال مالی 1399 به 10.38 میلیارد افغانی میرسد، در حالیکه عواید داخلی در ماه سرطان 15.33 میلیارد افغانی بوده است، که 4.95 میلیارد افغانی و یا 32.29% کاهش را نشان میدهد.

از طرف دیگر، کمک های خارجی در ماه اسد 1399 مبلغ 33.15 میلیارد افغانی میباشد در حالیکه در ماه سرطان سال جاری 25.88 میلیارد افغانی بوده که 28.09% برابر با 7.27 میلیارد افغانی افزایش یافته است.

همچنان، مجموع مصارف از شروع سال مالی 1399 الی اخیر ماه اسد به 225.25 میلیارد افغانی رسیده است، که مصارف عادی و مصارف انکشافی هر یک 162.28 میلیارد و 62.98 میلیارد افغانی را تشکیل میدهند. مصارف عادی در ماه اسد 18.95 میلیارد افغانی میباشد در حالیکه مصارف مذکور در ماه سرطان سال 25.26 میلیارد افغانی بوده است، که نشان دهنده 6.31

میلیارد افغانی % 24.98 کاهش یافته. همچنان مصارف انکشافی در ماه سرطان سال مالی 1399 به 10.99 میلیارد افغانی رسیده بود، ولی در ماه اسد مصارف انکشافی 8.52 میلیارد افغانی بوده است که نشان دهنده کاهش 2.47 میلیارد افغانی % 22.46 در ماه جاری میباشد.

مشخصات	ماه سرطان سال مالی 1399	ماه اسد سال مالی 1399	از شروع سال مالی 1399 الی ختم ماه اسد	تفاوت بین ماهای سرطان و اسد	رشد ماهانه به فیصد
	ارقام به میلیارد افغانی				
مجموع عواید	43.53	222.57	2.32	5.63%	
عواید داخلی	15.33	103.41	(4.95)	(32.29%)	
کمک های خارجی	25.88	119.16	7.27	2809%	
مجموع مصارف	27.47	225.25	(8.78)	(24.21%)	
مصارف عادی	25.26	162.28	(6.31)	(24.98%)	
مصارف انکشافی	8.52	62.98	(2.47)	(22.46%)	

اجرای بودیجه اصلی الیاخیرماه اسد سال مالی 1399 به % 48 رسیده است در حالیکه در ماه گذشته اجرای بودجه % 43 که % 7 افزایش یافته است.

منبع: حسابات مالی وزارت محترم مالیه/جمع آوریو محاسبه ارقام توسط کارمندان آمریت عمومی سیاست پولی

5. سوئیت

Report of(Outward) Transactions from 1/05/ 1399 to 31/05/1399

Categories	Remitter Parties	Message Type	USD	EUR	CHF	INR	JPY
A	Ministries	MT 103 ,700 & 910	21,483,001.19	532,702.00	440.00	953,187.00	-
B	Commercial Banks	202	70,939,045.00	-	0	0	0
C	Da Afghanistan Bank	200	415,000,000.00	100,000,000.00	-	-	0

Report of(Inward)Transactions from1/05/ 1399 to 31/05/1399

Categories	Beneficiary Parties	Message Type	USD	EUR	AED	GBP
A	Ministries	MT 103 ,700 & 910	12,689,104.38	100,492,044.11	-	0
B	Commercial Banks	202	3,195,985.53	0	-	0
C	Da Afghanistan bank	200	0	0	0	0

بر علاوه به تعداد 8 معامله تبادلی FX Deal به ارزش مجموعی (11698617) دالر امریکانی و همچنان 2 معامله بانک جهانی به ارزش مجموعی مبلغ 814760.36 دالر امریکانی نیز اجرا گردیده است

6. سکتور بانکی

خلاصه گزارش

بصورت کل عملکرد و ارائه خدمات عملیاتی نظام بانکی در جریان شیوع ویروس کرونا بهتر ارزیابی گردیده طوریکه تمام بانکها به اندازه کافی سیال و هیچ یک از بانکها در معرض کمبود نقدینگی قرار نگرفته اند. شاخص های اساسی سکتور بانکی در جریان ربع جاری روند صعودی را پیموده است، طوریکه مجموع دارائی ها بالاتر افزایش در مجموع سپرده ها افزایش نموده است. سکتور بانکی با داشتن سرمایه مالی کافی و نسبت های بلند کفایت سرمایه از حدود تعیین شده مقرراتی وضعیت سالم و قناعت بخش دارد. سکتور بانکی در ربع جاری مفادآور بوده اما کیفیت قروض هنوز هم ضعیف ارزیابی می گردد، طوریکه قروض صعب الحصول در اثر تطبیق معیار بین المللی IFRS9 در یکی از بانکها، افزایش را نشان میدهد.

علیرغم پیشرفت های فوق الذکر، نظام بانکی در ماه های آینده در اثر تاثیرگذاری شیوع ویروس کرونا بالای وضعیت اقتصادی ممکن شاهد افزایش قروض صعب الحصول و مصارف ذخیره جبران خساره بیشتر باشند که باعث کاهش مفاد، سرمایه مالی و

نسبت های مالی آنها خواهند گردید. از اینرو، بانکها برای مقابله با معضله مالی آینده باید اقداماتی شگیرانه را روی دست گیرند. از سوی هم د افغانستان بانک پلان اصلاحاتی ما بعد کووید 19 را روی دست گرفته است. نکات اساسی پلان متذکره شامل گسترش فعالیت های بانکی، اعطای اعتبارات جدید، اقدامات لازم بمنظور کاهش مصارف، به تعلیق در آوردن توزیع سود سهام در سال 2020، ارائه گزارش به شکل الکترونیک، تجدید قروض و نرمش در صنف بندی و سنجش خطرات قروض که توسط ادارات سومی مانند ACGF، IFC و USAID تحت تضمین قرار گرفته اند.

نگاهی مختصر بر سکتور بانکی

تغییرات در شاخص های عمده مالی سکتور بانکی به صورت فشرده قرار جدول ذیل میباشد:

ملاحظات (تغییرات ربعوار)	تغییرات ربعوار					تغییرات سالانه			اقلام به میلیون افغانی
	فیصدی تغییر	جون 20	می 20	اپریل 20	مارچ 20	فیصدی تغییر	جون 20	جون 19	
31,567	11.09%	316,222	306,045	297,660	284,655	2.13%	316,222	309,614	مجموع دارائی ها
-1,166	-2.87%	39,458	39,171	39,772	40,624	-10.35%	39,458	44,013	مجموع قروض ناخالص
-4,813	-6.10%	74,154	77,328	76,897	78,967	-21.77%	74,154	94,785	طلبات بین البانکی ناخالص
3,515	11.59%	33,841	30,847	31,187	30,325	32.34%	33,841	25,571	سرمایه گذاری در اوراق بهادار
-6,904	-24.54%	21,228	26,235	27,261	28,132	-35.34%	21,228	32,829	قروض معیاری
5,738	45.93%	18,230	12,936	12,510	12,492	62.99%	18,230	11,184	قروض موعده گذشته ²
5,791	72.30%	13,799	8,205	8,066	8,009	85.79%	13,799	7,427	قروض معکوساً صنفبندی شده ³
5,516	90.50%	11,612	6,162	6,168	6,095	106.06%	11,612	5,635	قروض صعب الحصول ⁴
28,794	12.05%	267,730	259,770	250,966	238,937	0.72%	267,730	265,818	مجموع سپرده ها
28,668	11.43%	279,454	270,928	263,009	250,786	1.97%	279,454	274,052	مجموع بدهی ها
2,898	8.56%	36,768	35,117	34,651	33,870	3.39%	36,768	35,562	مجموع سرمایه مالی
2,625	8.72%	32,741	31,028	30,699	30,116	4.08%	32,741	31,457	سرمایه مقرراتی
6,696	5.77%	122,663	119,505	119,838	115,967	3.38%	122,663	118,648	دارایی های عیار شده به اساس خطر
404	131.44%	712	186	87	308	-44.33%	712	1,279	مفاد/ ضرر خالص

جدول 1: شاخص های عمده سکتور بانکی

² شامل قروض در صنوف تحت النظر، تحت المعیار، مشکوک و خساره

³ شامل قروض در صنوف تحت المعیار، مشکوک و خساره

⁴ شامل قروض در صنوف مشکوک و خساره

مقدمه

نظام بانکی کشور 23 فیصد تولیدات ناخالص داخلی را تشکیل میدهد و متشکل از 12 بانک دارای جواز می باشد که از آنجمله سه بانک دولتی، شش بانک خصوصی متعارف، یک بانک اسلامی و متباقی دوفروع بانک های خارجی اند.

ذیلاً تعداد نمایندگی ها و سایر تسهیلات بانکی موجود در کشور ارائه میگردد:

تسهیلات بانکی	جون 20	جون 19	تغییرات	فیصدی تغییر
تعداد نمایندگی ها	407	410	(3)	-0.7%
ماشین های خودکار صرافی (ATM)	358	351	7	2.0%
محلات فروش (POS)	671	105	566	539.0%
ماشین سپرده گیر نقده (CDM)	6	-	6	-
سهولت نوع 12 ⁵	104	94	10	10.6%
کارت اعتبار (کریبت کارت)	1,203	1,531	(328)	-21.4%
کارت بدهی (دبت کارت)	621,605	601,148	20,457	3.4%
کارت ای تی ای (ATM)	260,222	238,061	22,161	9.3%
ماستر کارت	19,495	5,011	14,484	289.0%
کارت پیش پرداخت	43,202	5,495	37,707	686.2%
ویب سرفر کارت	4,871	14,034	(9,163)	-65.3%
تعداد حسابات قرضه	60,279	71,392	(11,113)	-15.6%
تعداد مقروضین	60,201	71,271	(11,070)	-15.5%
تعداد حسابات قرضه که رئیس و یا معاون شرکت مقروض خانم است	13,182	14,937	(1,755)	-11.7%
تعداد سپرده گذاران	4,136,299	3,778,238	358,061	9.5%
تعداد حسابات دارای بیلانس	4,281,982	3,896,512	385,470	9.9%
تعداد کارمندان (داخلی و خارجی)	9,917	9,413	504	5.4%

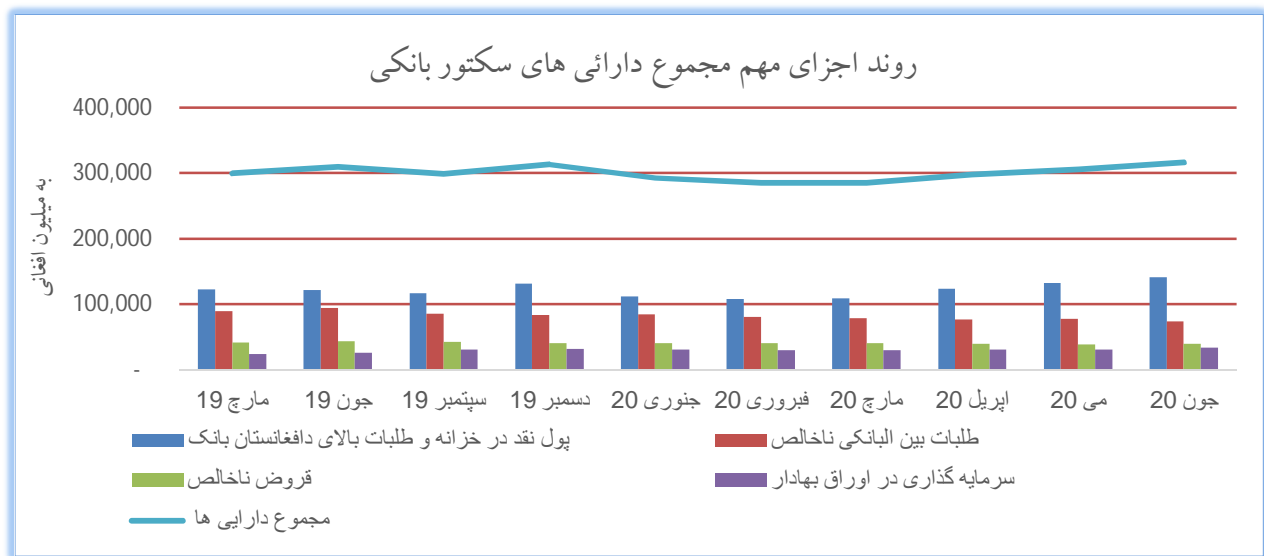
جدول 2: تسهیلات بانکی

طوریکه در جدول فوق دیده می شود بصورت عموم تسهیلات بانکی افزایش را نشان می دهد، که نشان دهنده تمایل بیشتر مردم در استفاده از خدمات بانکی، افزایش تقاضای مشتریان برای تسهیلات بانکی و ترویج فرهنگ بانکداری در کشور می باشد.

⁵سهولت نوع 12: تسهیلات نوع 21، 24 و 25 به سهولت نوع 12 مدغم گردیده است.

6.1 مجموع دارائی های سکتور بانکی

مجموع دارائی های سکتور بانکی در ربع اول سال 2020 سیر نزولی را پیموده است، اما در ربع دوم به اندازه 11% رشد را نشان می دهد. افزایش متذکره عمدتاً بالاتر افزایش در مجموع سپرده ها (بویژه در سپرده های جاری مشتریان) صورت گرفته است. تاثیر افزایش متذکره در پول نقد در خزانه و طلبات بالای د افغانستان بانک (بخصوص در سپرده های یک شبه با د افغانستان بانک) و در سرمایه گذاری ها قابل مشاهده می باشد. این در حالیست که طلبات بین البانکی و قروض ناخالص در ربع جاری بابت به میعاد رسیدن طلبات بین البانکی، تصفیه قروض، استفاده کمتر از قروض اضافه برداشت و حذف قروض کاهش نموده است.

گراف 1: روند اجزای مهم مجموع دارائی های سکتور بانکی

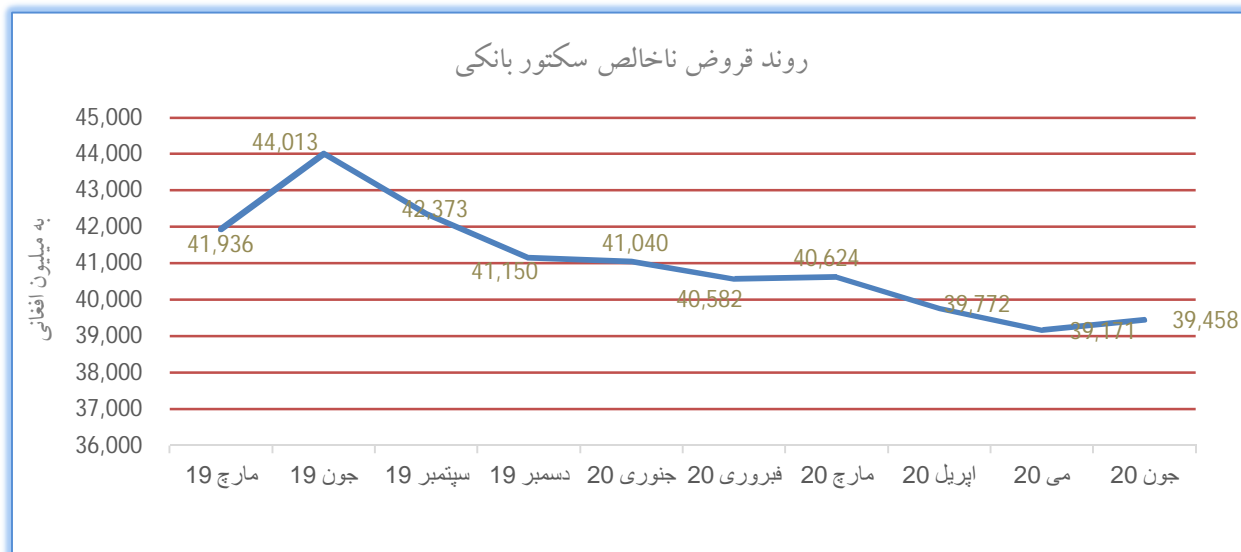
طوریکه در فوق دیده می شود، اقلام اساسی دارائی های سکتور بانکی عبارتند از پول نقد در خزانه و طلبات بالای دافغانستان بانک (45%)، به تعقیب آن طلبات بین البانکی ناخالص (23%)، قروض ناخالص (12%) و سرمایه گذاری در اوراق بهادار (11%) می باشد.

شخص های کیفیت دارائی ها	جون 19	سپتمبر 19	دسمبر 19	مارچ 20	جون 20
نسبت پول نقد و طلبات بالای دافغانستان بانک (به استثنای اوراق سرمایوی) بر مجموع دارائی ها	30.75%	30.55%	33.47%	28.00%	33.87%
نسبت اوراق سرمایوی بر مجموع دارائی ها	8.61%	8.65%	8.51%	10.30%	10.74%
نسبت طلبات بین البانکی (داخلی) بر مجموع دارائی ها	1.35%	1.76%	1.63%	2.05%	1.13%
نسبت طلبات بین البانکی (خارجی) بر مجموع دارائی ها	29.02%	26.54%	25.04%	25.69%	22.32%
نسبت قروض ناخالص بر سپرده های مشتریان	16.99%	17.02%	15.77%	17.31%	15.00%
نسبت ذخیره جبران خساره قروض بر مجموع قروض ناخالص	10.93%	12.25%	12.24%	12.59%	11.97%
نسبت ذخیره جبران خساره قروض بر دارائی ها	1.55%	1.74%	1.61%	1.80%	1.49%
نسبت قروض اشخاص وابسته بر سرمایه مقرراتی	1.25%	1.26%	1.27%	1.31%	1.17%
نسبت دارائی های متصرف شده بر مجموع دارائی ها	0.30%	0.33%	0.35%	0.36%	0.32%
نسبت دارائی های متصرف شده بر مجموع قروض ناخالص	2.15%	2.30%	2.64%	2.50%	2.58%
نسبت قروض صعب الحصول بر مجموع دارائی ها	1.82%	1.87%	1.90%	2.14%	3.67%

جدول 3: شاخص های کیفیت دارائی ها

6.2: مجموع قروض

مجموع قروض ناخالص سکتور بانکی از اواسط سال 2019 به بعد در اثر تصفیه، باز پرداخت، حذف و استفاده کمتر از قروض اضافه برداشت روند نزولی را پیموده است. حالآنکه سکتور بانکی در ماه جاری به مبلغ 994 میلیون افغانی قرضه (اصل مبلغ) جدیداً اعطاء نموده است. باید خاطر نشان ساخت که بانکهای خصوصی در پروسه قرضه دهی با سهم 87% مجموع قروض ناخالص پیشتاز بوده، بانکهای دولتی با 12% سهم در مقام بعدی و در اخیر فروع بانکهای خارجی کمترین میزان مشارکت در اقتصاد کشور با 1% سهم در رده پائینی قرار دارد.

گراف 2: روند قروض ناخالص سکتور بانکی

مجموع قروض ناخالص سکتور بانکی از قرار ماه جون 2020 بالغ به 39.45 میلیارد افغانی می‌گردد، که در مقایسه با ربع قبل به اندازه 3% کاهش اما در مقایسه با ماه قبل به اندازه 1% افزایش را شاهد بوده است. قروض ناخالص 15% سپرده های مشتریان و 12% مجموع دارائی های سکتور بانکی را تشکیل میدهد. از قرار ماه جون 2020 نسبت پوشش یا ذخیره جبران خساره قروض 12% مجموع قروض ناخالص را تشکیل داده طوریکه نسبت متذکره در ربع قبلی (مارچ 2020) به اندازه 13% میرسد، کاهش در نسبت مذکور عمدتاً در یکی از بانکها در اثر تطبیق معیار بین المللی IFRS9 با در نظر گرفتن ارزش مارکیت جایداد های تحت تضمین قروض، صورت گرفته است.

طوریکه در جدول ذیل دیده می شود، تمرکز قروض بیشتر در پول افغانی بوده که 51% مجموع قروض را تشکیل میدهد، به تعقیب آن قروض دالری به اندازه 49% مجموع قروض سکتور را احتوا نموده اما قرضه در سایر اسعار به اندازه بسیار کم 0.12 فیصد مجموع قروض سکتور را در بر دارد.

ذیلاً خلاصه مجموع قروض نظام بانکی قابل مشاهده می باشد:

مجموع قروض سکتور بانکی به اساس نوع سعر (به میلیون افغانی)							
نوع سعر	نوع سعر	جون 19	سپتمبر 19	دسمبر 19	مارچ 20	جون 20	فیصدی از قرار مجموع قروض
افغانی	افغانی	20,227	20,439	20,912	20,980	20,160	51.10%
دالری	دالری	23,685	21,851	20,171	19,598	19,251	48.80%
سایر اسعار	سایر اسعار	101	83	68	47	48	0.10%

جدول 4: قروض سکتور بانکی به اساس سعر

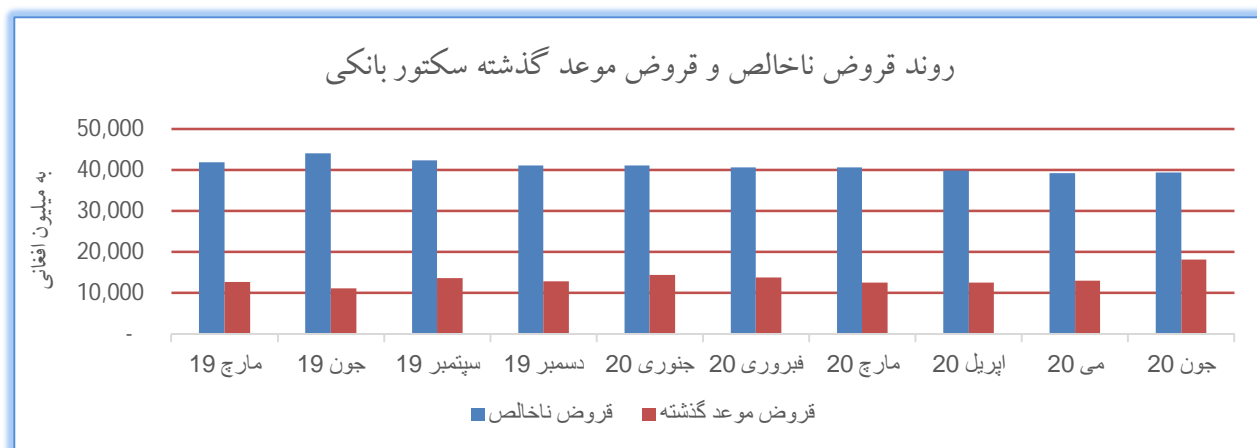
✓ مجموع قروض ناخالص عمدتاً از اواسط سال 2019 به بعد روند نزولی را پیموده است؛ قروض ناخالص به اندازه 3% کاهش در مقایسه با ربع قبل حالآنکه به اندازه 0.7% افزایش در مقایسه با ماه قبل بابت اعطای قروض جدید صورت گرفته است.

✓ در ماه جاری بتعداد 1,601 حساب قرضه بالغ به 994 میلیون افغانی (شامل قروض تجارتي، قروض خرد، کوچک و متوسط) جدیداً اعطاء گردیده است و بتعداد 5 قرضه دیگر به مبلغ 756 میلیون افغانی ساختار مجدد یافته است.

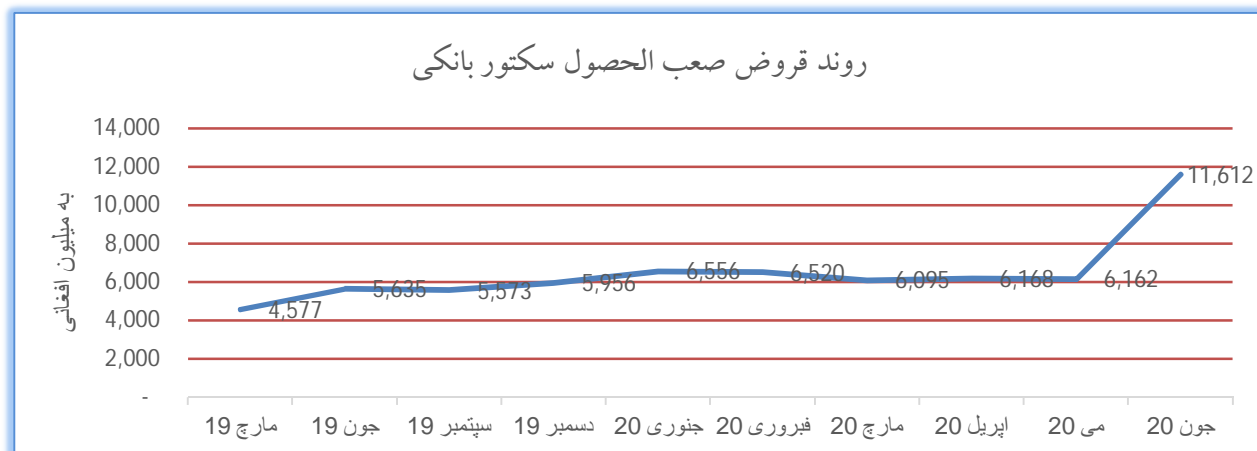
6.2.1

کیفیت قروض :

کیفیت قروض سکتور بانکی همچنان نگران کننده است، طوری که قروض صعب الحصول 29% مجموع قروض ناخالص را تشکیل میدهد و پس از ربع اول سال 2019 روبه افزایش است. از جمله 29% قروض صعب الحصول به اندازه 27% آنمربوط به چهار بانک که در عرصه قرضه دهی پیشتاز بوده، میباشد. ضمناً، این بانکها در مجموع 68% مجموع قروض ناخالص و 53% سرمایه مقرراتی نظام بانکی را احتواء مینماید. بدین اساس وخیم شدن کیفیت قروض بانکهای ضعیف متذکره که بیشتر از 50% مجموع قروض ناخالص و سرمایه مقرراتی سکتور را در بر دارند، تأثیرات قابل ملاحظه ای بالای قروض صعب الحصول، مفادآوری، سرمایه مالی و نسبت های مالی نظام بانکی خواهد داشت.

گراف 3: روند قروض ناخالص و قروض موعده گذشته سکتور بانکی

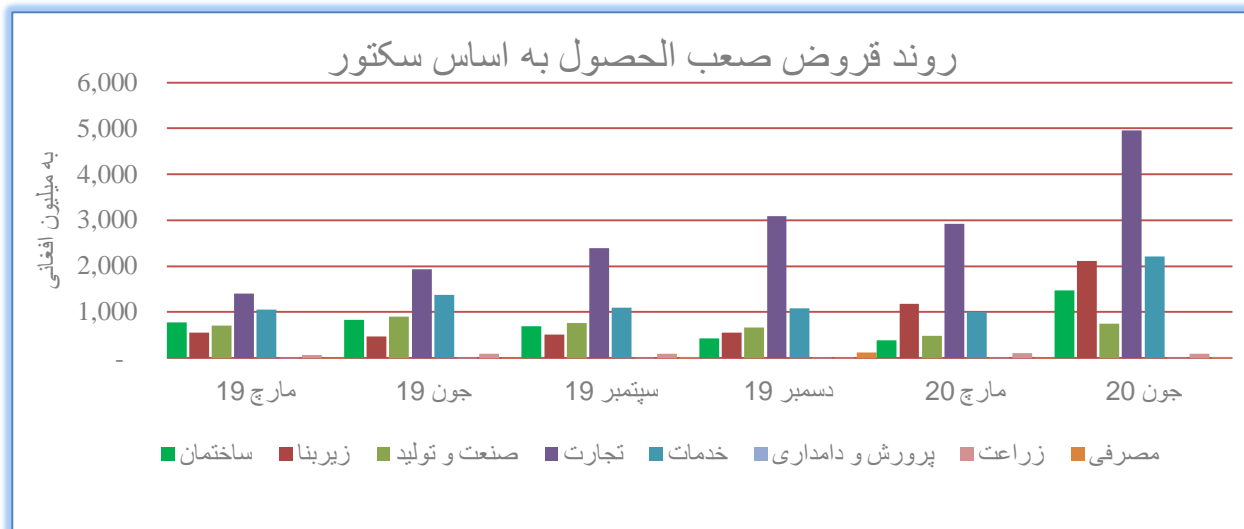
گراف 4: روند قروض صعب الحصول سکتور بانکی

تجزیه و تحلیل گروپ بانکی نشان می دهد که 94% مجموع قروض صعب الحصول مربوط به بانکهای خصوصی میباشد، در حالیکه بانکهای دولتی 6% مجموع قروض صعب الحصول سکتور را تشکیل میدهد.

شخص های کیفیت قروض	جون 19	سپتمبر 19	دسمبر 19	مارچ 20	جون 20
نسبت قروض انتقادی بر قروض ناخالص	25.41%	32.05%	31.37%	30.75%	46.20%
نسبت قروض معکوساً صنفبندی شده بر قروض ناخالص	16.88%	19.32%	17.90%	19.71%	34.97%
نسبت قروض صعب الحصول بر قروض ناخالص	12.80%	13.15%	14.47%	15.00%	29.43%
نسبت قروض صعب الحصول بر سرمایه مقرراتی	17.91%	18.23%	18.95%	20.24%	35.47%
نسبت ذخیره جبران خساره غیرمعیاری بر قروض انتقادی	38.56%	34.80%	35.50%	37.35%	23.24%
نسبت ذخیره جبران خساره غیر معیاری بر قروض صعب الحصول	65.24%	68.24%	66.37%	65.02%	29.87%
نسبت ذخیره جبران خساره معیاری بر قروض معیاری	1.52%	1.62%	1.56%	1.60%	2.28%
نسبت ذخیره جبران خساره قروض صعب الحصول بر سرمایه سطح اول	6.33%	5.92%	6.75%	6.89%	25.21%
نسبت قروض صعب الحصول خالص بر مجموع قروض خالص	5.00%	4.76%	5.54%	6.01%	23.44%
نسبت قروض صعب الحصول خالص بر مجموع قروض ناخالص	4.45%	4.18%	4.87%	5.25%	20.64%

جدول 5: شاخص های کیفیت قروض

بیشترین قروض صعب الحصول مربوط به سکتور تجارت (43%) بوده بویژه در سمند و سایر مواد ساختمانی (9%) و در پترولیم و روغنیات (7%) می باشد، سکتور خدمات با داشتن 19% قروض صعب الحصول بانکی در رده دوم قرار داشته که بیشتر در بخش حمل و نقل زمینی (9%) قابل ملاحظه می باشد. پروژه های زیر بنا 18% قروض صعب الحصول سکتور بانکی را در برداشته و در رده سوم قرار می گیرد. افزایش قروض صعب الحصول در سکتور تجارت بخصوص در بخش سمند و سایر مواد ساختمانی، عمده فروشی، پترولیم و روغنیات قابل ملاحظه بوده و در سکتور خدمات در بخش مخابرات، حمل و نقل زمینی صورت گرفته همچنان در سکتور ساختمان افزایش نموده است.

گراف 5: روند قروض صعب الحصول به اساس سكتور

✓ بیشتر از نصف قروض نظام بانکی (64%) را قروض اضافه برداشت احتوا نموده است، به تعقیب آن قروض میعادى (23%) و قروض اسلامى (13%) مجموع قروض سكتور بانكى را تشكيل ميدهد.

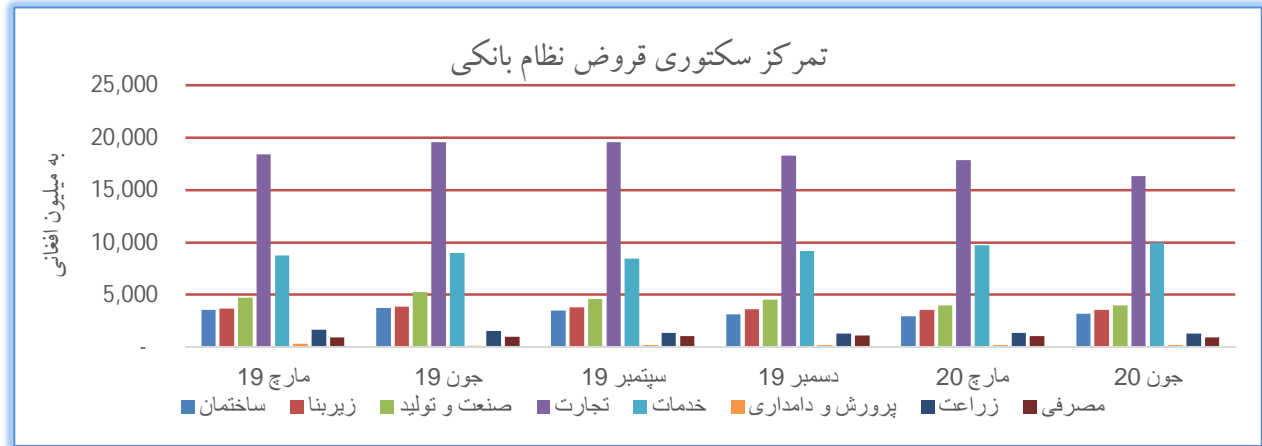
✓ روند صعودی قروض صعب الحصول با بلندترین حد در ماه جون 2020 و تاثیرات ویروس کووید 19 بالای باز پرداخت قروض در ماه های آینده میتواند زمان دشوار را برای سكتور بانكى در پی داشته باشد.

قروض اضافه برداشت بیشتر از 60% مجموع قروض سكتور را تشكيل داده که مختص به هشت بانک میباشد، بویژه بانکهای که در عرصه قرضه دهی پیشتاز بوده مربوط می شود. به تعقیب آن قروض میعادى 23% و قروض اسلامى 13% مجموع قروض سكتور را تشكيل می دهد. در حین حال کارت های اعتباری کمترین سهم 0.1% را تشكيل ميدهد.

6.2.3: توزیع سكتوری قروض

روند توزیع سكتوری قروض نشان می دهد که سكتور تجارت با داشتن 41% سهم (که پترولیم و روغنیات 11% آنرا تشكيل ميدهد) پیشتاز بوده، خدمات با داشتن 25% سهم که 7% آن مربوط مخابرات میباشد، در قدم دوم قرار دارد. سكتور های که بیشتر از COVID-19 متاثر می گردد مانند ترانسپورت هوایی، هتل و رستوران،

هر دو 4% مجموع قروض سکتور را در بر دارند. تولیدات و صنعت و پروژه های زیر بنائی با داشتن 10% و 9% سهم در جایگاه سوم و چهارم قرار گرفته است.

گراف 6: توزیع سکتوری قروض نظام بانکی

6.2.4: قروض اشخاص مرتبط

مجموع قروض مرتبط سکتور بانکی بالغ به 385 میلیون افغانی میگردد که 1% مجموع قروض ناخالص و 1% سرمایه مقرراتی سکتور را تشکیل داده و مربوط به چهار بانک می شود، ضمناً قروض مرتبط پائین تر از حد اکثر حدود تعیین شده در افغانستان بانک (بصورت انفرادی 5% و بصورت مجموعی 25% سرمایه مقرراتی) قرار دارند.

6.2.5: دارائی های متصرف شده

مجموع دارائی های متصرف شده سکتور بانکی بالغ به 1.01 میلیارد افغانی گردیده و در مقایسه با ربع قبل به اندازه 1 میلیون افغانی بدلیل بلند رفتن نرخ تبادل دالر در مقابل پول افغانی، افزایش نموده است. مجموع دارائی های متصرف شده 0.3% مجموع دارائی های سکتور را تشکیل داده و مربوط به 3 بانک می شود.

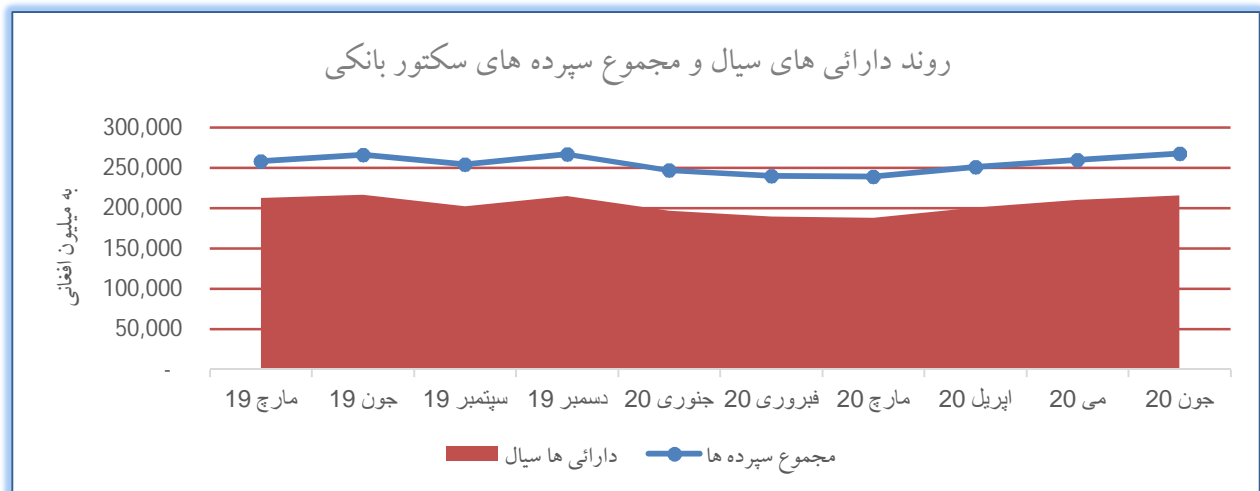
✓ فیصدی دارائی های متصرف شده تمام بانکها و مدت زمان نگهداری آن در بیلانس شیت در محدوده مقرراتی قرار دارند (به اساس مقررده مربوطه 4 فیصد مجموع دارائی ها و برای مدت 4 سال می باشد).

6.3: سیالیت سکتور بانکی

سکتور بانکی کشور دارائی های سیال (پول نقد و معادل پول نقد) کافی در اختیار دارد، نسبت های سیالیت تمام بانک ها از حد اقل تعیین شده بانک مرکزی افغانستان برای سیالیت (نسبت وسیع سیالیت 15% و نسبت سریع سیالیت 20%) بلندتر قرار دارند. نسبت سیالیت وسیع سکتور بانکی از لحاظ ارزش وسطی یا میدیان به اندازه 61% بوده که در مقایسه با ربع قبل (مارچ 2020) که نسبت متذکره به 56% میرسید در اثر افزایش در مجموع سپرده ها، افزایش را نشان می دهد.

6.3.1: دارائی های سیال

سکتور بانکی دارائی های سیال کافی در اختیار دارد، دارائی های سیال (پول نقد و معادل پول نقد) 68% مجموع دارائی ها و 87% بدهی های کوتاه مدت را تشکیل می دهد، که در ربع جاری بالاتر افزایش در مجموع سپرده ها، افزایش نموده است. حالآنکه بهدلیل برداشت سپرده ها در ربع اول سال 2020 سیر نزولی داشت.

گراف 7: روند دارائی های سیال و مجموع سپرده های سکتور بانکی

شاخص های مربوط به سیالیت

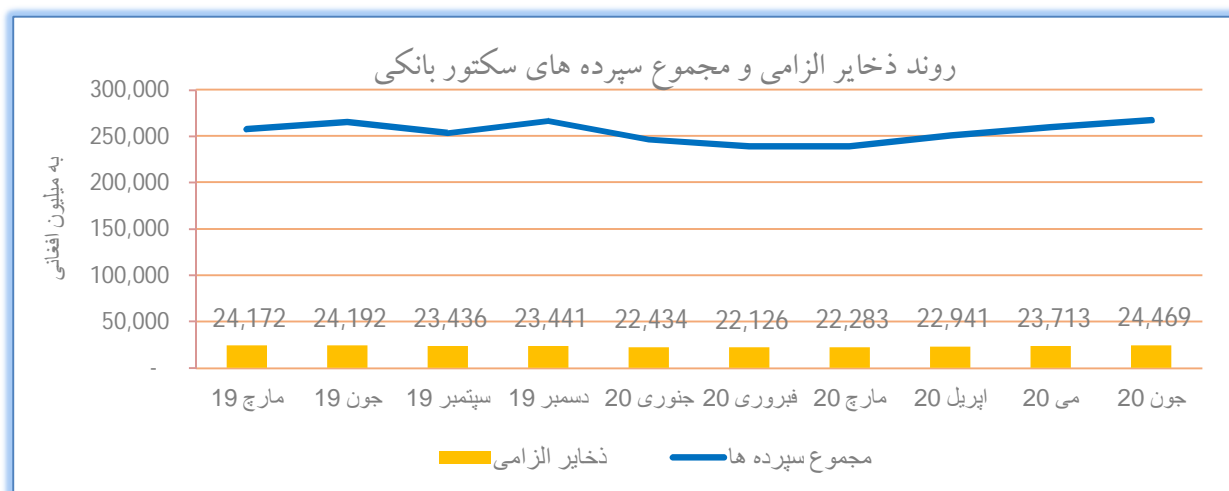
شاخص های سیالیت	جون 19	مارچ 20	دسمبر 19	سپتمبر 19	جون 19
-----------------	--------	---------	----------	-----------	--------

14.74%	17.00%	15.44%	16.69%	16.56%	نسبت قروض ناخالص بر مجموع سپرده ها
12.48%	14.27%	13.14%	14.20%	14.22%	نسبت قروض ناخالص بر دارائی ها
86.61%	85.95%	87.12%	86.56%	89.06%	نسبت دارائی های سیال بر بدهی های کوتاه مدت
41.16%	37.46%	38.36%	36.89%	38.19%	نسبت دارائی های با سیالیت بلند بر بدهی های کوتاه مدت
68.06%	66.04%	68.63%	67.73%	69.97%	نسبت دارائی های سیال بر مجموع دارائی ها
66.37%	69.48%	69.08%	70.57%	72.96%	نسبت سپرده های پول خارجی بر مجموع سپرده ها
15.00%	17.31%	15.72%	17.02%	16.99%	نسبت قروض ناخالص بر سپرده های مشتریان
0.71%	0.90%	0.91%	0.98%	1.33%	نسبت بدهی های مفر بر مجموع بدهی ها
12.96%	14.91%	13.61%	14.68%	14.60%	نسبت قرضه های داخلی بر مجموع سپرده ها و سرمایه مالی

جدول 6: شاخص های سیالیت

6.3.2: ذخایر الزامی

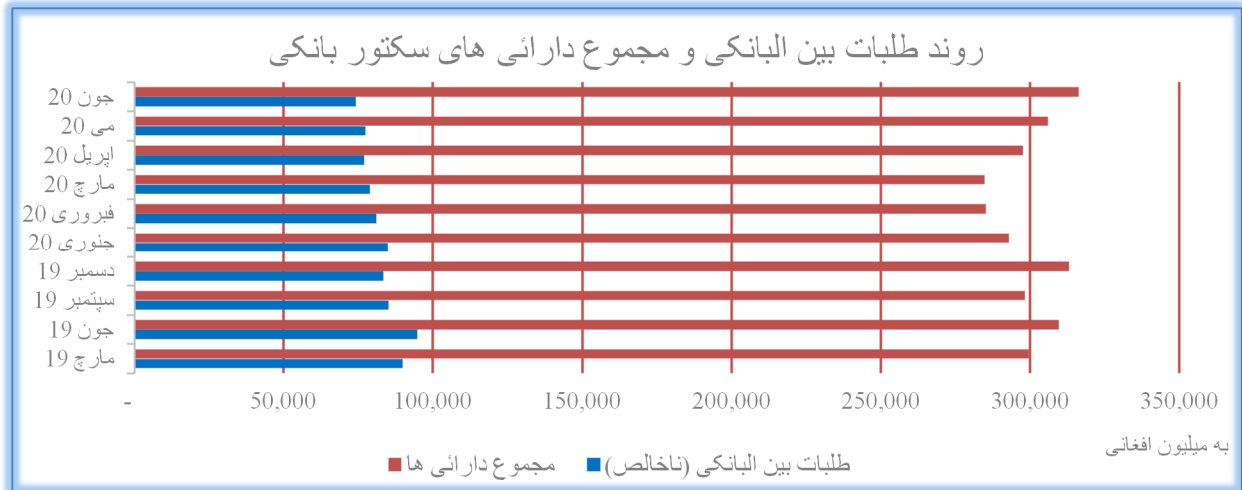
تمام مؤسسات بانکدیر مطابقت با مقرره ذخایر الزامی برای سپرده ها قرار دارد، ذخایر الزامی فعلی 8% براسپردههای افغانی و 10% براسپردههای دالری و یورومی باشد.

گراف 8: روند ذخایر الزامی و مجموع سپرده های سکتور بانکی

6.3.3: طلبات بین بانکی

طلبات بین بانکی ناخالص، شامل مجموع سپرده های جاری و میعاداتی در بانکها، قرضه به بانکها و به مؤسسات مالی و سایر طلبات از بانکها می باشد که دومین قلم بزرگ دارائی های سکتور را تشکیل داده و بیشتر شامل سپرده های جاری و میعاداتی در بانکهای خارجی می باشد.

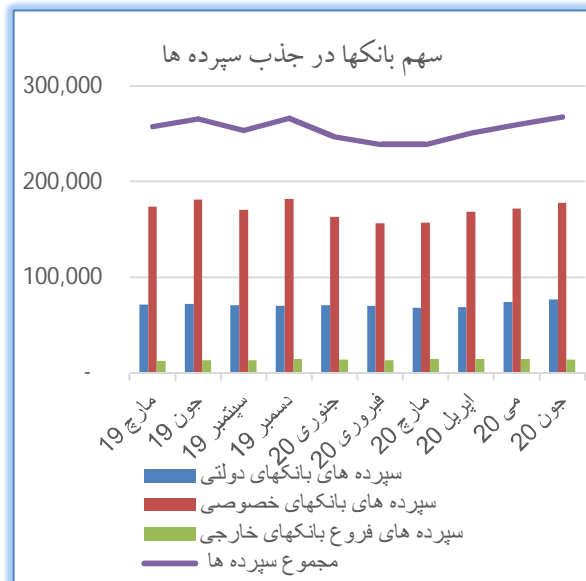
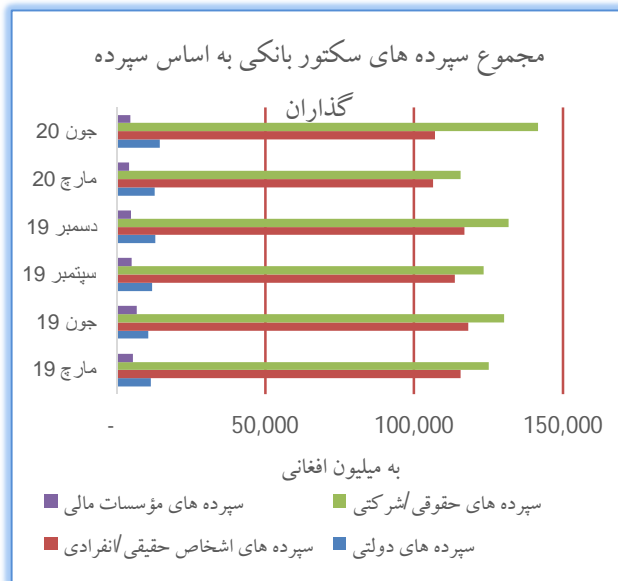
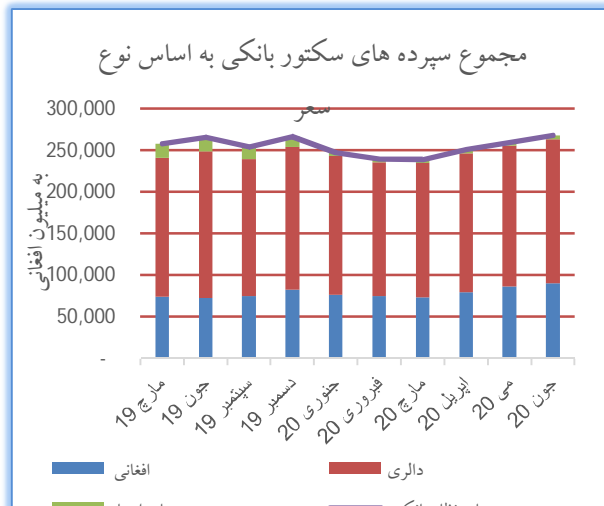
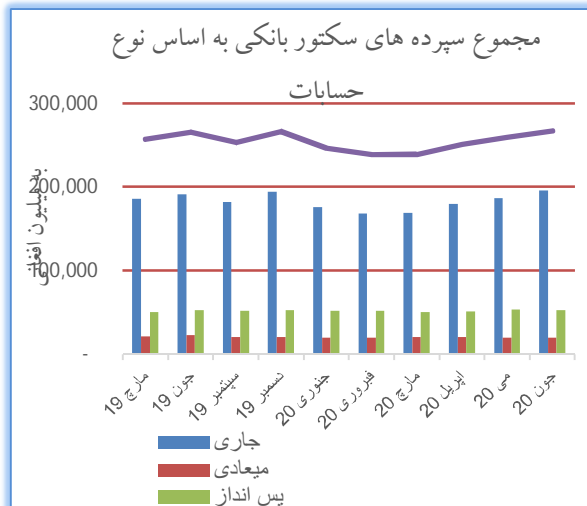
گراف 9: روند طلبات بین بانکی و مجموع دارائی های سکتور بانکی

6.3.4: سپرده ها با بانکهای خارجی

مجموع سپرده ها با بانکهای خارجی 22% مجموع دارائی ها و 26% مجموع سپرده های سکتور بانکی را تشکیل می دهد، با افزودن سرمایه گذاری ها در اوراق بهادار، سهم سرمایه گذاری در خارج از کشور به 33% مجموع دارائی ها و 39% مجموع سپرده های سکتور بانکی میرسد، که نشان میدهد قسمت اعظم وجوه جذب شده در خارج از کشور سرمایه گذاری گردیده است. این در حالیست که سهم قروض بترتیب 12% و 15% مجموع دارائی ها و سپرده های سکتور بانکی را احتوا مینماید.

6.3.5: مجموع سپرده ها

سپرده هامنبع اساسی تمویل سکتور بانکی بشمار می رود. مجموع سپرده ها در جریان ربع اول سال 2020 روند نزولی را پیموده اما در ربع دوم به اندازه 12% افزایش را نشان می دهد. افزایش متذکره عمدتاً در سپرده های افغانی و دالری صورت گرفته است. تجزیه وتحلیل سپرده ها نشان می دهد که سپرده های افغانی (34%)، دالری (65%) و سایر اسعار (2%) مجموع سپرده ها را تشکیل داده و هر یک در مقایسه با ربع قبل بترتیب به اندازه 23%، 7% و 4% افزایش را نشان می دهد.

گراف 10: مجموع سپرده ها به اساس نوع سعر

گراف 11: مجموع سپرده ها به اساس نوع حساباتگراف

گراف 12: مجموع سپرده ها به اساس نوع سپرده گذاران

گراف 13: سهم بانکها در جذب سپرده ها

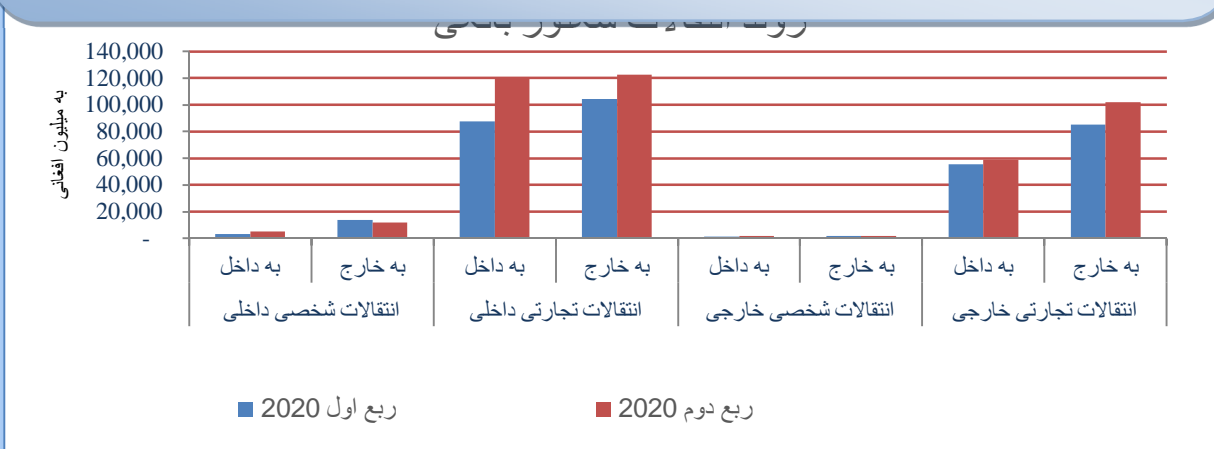
طوریکه در فوق مشاهده می شود، بیشترین بخش سپرده های سکتور بانکی را سپرده های حقوقی یا شرکتی (53%)، به تعقیب آن سپرده های انفرادی (40%)، سپرده های دولتی (5%) و سپرده های مؤسسات مالی (2%) را تشکیل می دهد.

علاوه بر آن، بانکهای خصوصی بلندترین سهم یعنی 66% مجموع سپرده هایسکتور بانکی را احتواء نموده و فیصدی سهم بانک های دولتی و فروع بانکهای خارجی بالترتیب 29% و 5% مجموع سپرده هایسکتور بانکی را تشکیل میدهند.

روند مجموع سپرده های سکتور بانکی به اساس نوع سپرده و سعر (به میلیون افغانی)							
اقدام	جنوری 20	فبروری 20	مارچ 20	اپریل 20	می 20	جون 20	فیصدی تغییر ربعوار
جاری	175,599	168,479	169,068	179,700	186,542	195,857	15.93%
میعادی	19,558	19,400	20,243	20,052	19,931	19,228	-4.29%
پس انداز	51,813	51,507	49,626	51,214	53,297	52,645	5.50%
مجموع	246,970	239,386	238,937	250,966	259,770	267,730	12.05%
افغانی	75,988	74,773	72,916	79,148	85,947	90,025	23.46%
دالری	166,612	160,240	161,437	167,027	168,903	172,957	7.14%
سایر اسعرا	4,370	4,373	4,583	4,791	4,920	4,748	3.61%
مجموع	246,970	239,386	238,937	250,966	259,770	267,730	12.05%

جدول 7: روند مجموع سپرده های سکتور بانکی به اساس نوع سپرده و سعر

✓ با وجود شیوع ویروس کرونا و قیودات قرنطینه، سیالیت سکتور بانکی در سطح مناسب قرار داشتهو هیچ یک از بانکها در معرض کمبود نقدینگی قرار نگرفته اند. مجموع سپرده ها به اندازه 12% (29 میلیارد افغانی) در مقایسه با ربع قبل افزایش را شاهد بوده است. افزایش متذکره عمدتاً در سپرده های شرکت ها قابل ملاحظه می باشد.

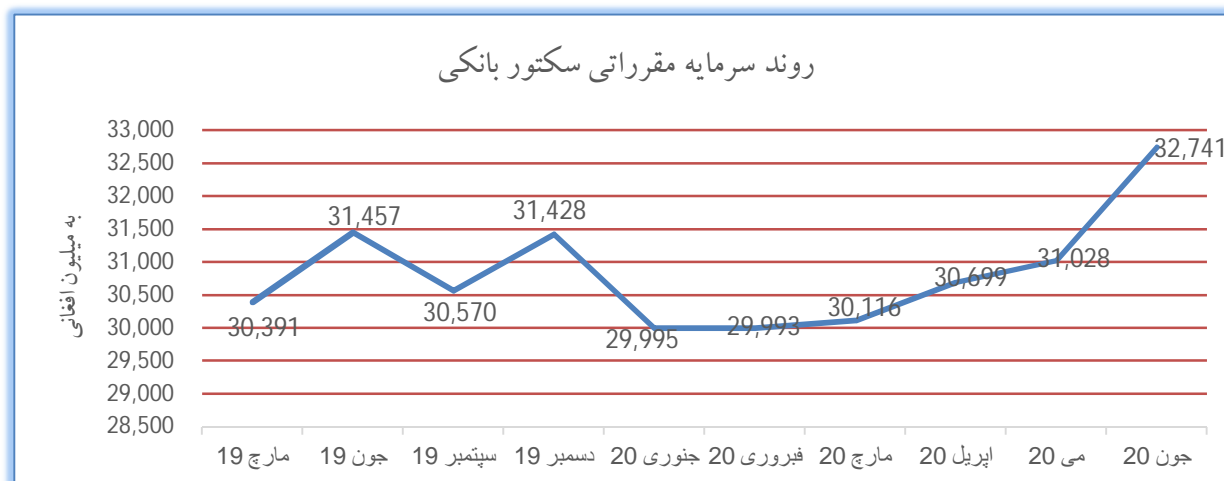

گراف 14: روند انتقال سکتور بانکی

6.4

سرمايه سكتور بانكي :

به اساس گزارش های ارائه شده بانكها، سكتور بانكي داراي سرمايه كافي بوده كه به اندازه 12% مجموع دارائي ها را تشكيل ميدهد. سرمايه مالي سكتور بانكيدرماه جاري بالغ به 36.7مليارد افغاني ميگردد، كه در مقايسه با ربع قبلي به اندازه 9%افزايش را نشان ميدهد، افزايش متذكره عمدتاً بابت مفاد در ارزش گذاري مجدد سرمايه گذاري های آماده برای فروش، تزريق سرمايه و در اثر مفاد آوري سكتور بانكي در ربع جاري می باشد. به همين ترتيب، سرمايه مقرراتي سكتور بانكي بالغ به 32.7 ميليارد افغاني بوده كه در مقايسه با ربعقبل به اندازه 9% افزايش نموده است. ضمناً، نسبت كفايت سرمايه سكتور بانكي در ماه جاري به اندازه 27% می باشد. بايد يادآور شد كه نسبت كفايت سرمايه تمام بانكها بالاتر از حدود تعيين شده مقرراتي (12% دارائي های عيار شده به اساس خطر) قرار دارند.

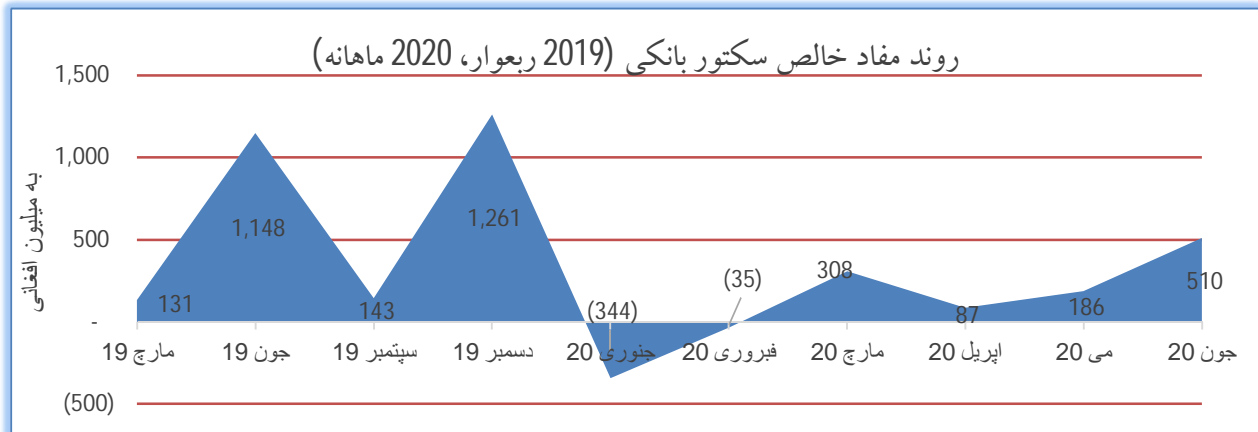
گراف 15: روند سرمايه مقرراتي سكتور بانكي

نسبت های كفايت سرمايه

شاخص های كفايت سرمايه	جون 19	سپتمبر 19	دسمبر 19	مارچ 20	جون 20
نسبت سرمايه مقرراتي بر دارائي های عيار شده به اساس خطر	26.51%	25.81%	25.93%	25.97%	26.69%
نسبت سرمايه سطح اول بر دارائي های عيار شده به اساس خطر	26.09%	25.24%	24.50%	26.69%	26.34%
نسبت سرمايه سطح اول بر مجموع دارائي ها	10.00%	10.02%	9.48%	10.87%	10.22%
نسبت سرمايه مالي بر مجموع دارائي ها	11.49%	11.63%	11.40%	11.90%	11.63%

6.5: مفاد آوری سکتور بانکی

مفاد مجموعی سکتور بانکی در سال جاری (جنوری الی جون 2020) به اندازه 712 میلیون افغانی میرسد. در ربع جاری سکتور بانکی به مبلغ 783 میلیون افغانی مفاد آور بوده حالآنکه در ربع قبلی به مبلغ 71 میلیون افغانی در ضرر قرار داشت. در مقایسه با ربع قبل از لحاظ مفادآوری بهبود را نشان می دهد که عمدتاً بابت افزایش در عواید بدون تکتانه در اثر حصولی قروض و ناشی از مفاد در ارزش گذاری مجدد اسعار خارجی می باشد. ارقام عمده مفادآوری را عواید تکتانه و عواید بدون تکتانه تشکیل می دهد در حین حال مصارف بانک شامل مصارف بدون تکتانه و مصارف معاشات می باشد. قسمیکه در گراف ذیل دیده می شود، در دو ماه اول سال جاری سکتور بانکی بالاثربسنجش ذخیره جبران خساره در ضرر قرار گرفته اند حالآنکه در چهار ماه اخیر سال جاری سکتور بانکی بابت برگشت ذخیره جبران خساره، مفاد در ارزش گذاری مجدد اسعار خارجی و افزایش در عواید بدون تکتانه، مفاد آور می باشد.

گراف 16: روند مفاد خالص سکتور بانکی

رشد مفاد آوری ربیعوار

شاخص های مفاد آوری	جون 19	سپتمبر 19	دسمبر 19	مارچ 20	جون 20
نسبت عواید خالص تکتانه بر مفاد خالص	150%	1148%	118%	-2157%	179.19%
نسبت عواید خالص تکتانه بر دارائی ها	0.56%	0.55%	0.48%	0.54%	0.44%
نسبت عواید بدون تکتانه بر دارائی ها	0.61%	0.53%	0.84%	0.56%	0.66%
نسبت عواید بدون تکتانه بر مفاد خالص	163%	1113%	209%	-2244%	265.05%

334.17%	-3720%	226%	1839%	237%	نسبت مصارف عملیاتی بر مفاد خالص
41.05%	44.50%	38.67%	40.59%	40.68%	نسبت معاشات بر مصارف عملیاتی
90.62%	84.52%	68.99%	81.30%	75.65%	نسبت مثریت (مصارف عملیاتی بر عواید اساسی)
-541	-1,053	-213	-1,036	-847	خلاء بین عواید بدون تکتانه و مصارف عملیاتی
712	-71	1,261	143	1,148	مفاد/ضرر خالص متراکم شده هر ربع
0.52%	-0.08%	0.42%	0.05%	0.38%	نسبت برگشت بر دارایی
4.46%	-0.57%	3.62%	0.41%	3.30%	نسبت برگشت بر سرمایه
نوت: در جدول فوق عواید و مصارف سکتور بانکی بطور متراکم شده در هر ربع در نظر گرفته شده است.					

جدول 9: شاخص های مفاد آوری

طوریکه در جدول فوق دیده میشود، نسبت مثریت سکتور بانکی سیر صعودی را نشان میدهد، به این معنی که مصارف بانکیها در حال افزایش و یا عواید بانکیها در حال کاهش است (نسبت مثریت 50 فیصد و پائین تر از آن حالت مطلوب می باشد)، همچنان خلاء بین عواید بدون تکتانه و مصارف بدون تکتانه در مقایسه با ماه مارچ 2020 در اثر افزایش عواید بدون تکتانه طوریکه در فوق ذکر گردید، کمتر گردیده است.

روند مفاد و ضرر ربعوار سکتور بانکی (به میلیون افغانی)					
اقدام	جون 19	سپتمبر 19	دسمبر 19	مارچ 20	جون 20
عواید تکتانه	2,033	1,897	1,747	1,770	1,644
مصارف تکتانه	311	257	253	231	240
عواید خالص تکتانه	1,722	1,640	1,494	1,538	1,404
تامینات اعتباری خالص	152	505	287	376	196
مفاد/ضرر سرمایه گذاری ها	24	125	82	-11	-27
سایر عواید بدون تکتانه	1,872	1,591	2,635	1,601	2,076
مصارف بدون تکتانه	1,561	1,560	1,747	1,472	1,543
مصارف معاشات	1,158	1,066	1,102	1,181	1,075
مجموع مصارف عملیاتی	2,719	2,627	2,849	2,653	2,618
مفاد/ضرر قبل از ارزش گذاری مجدد اسعار و مصارف مالیه	748	225	1,076	99	640
مفاد/ضرر در ارزش گذاری مجدد اسعار	582	-87	391	-108	258
مصارف مالیه	181	-5	206	62	114
مفاد/ضرر خالص	1,148	143	1,261	-71	783

جدول 10: روند مفاد/ضرر ربعوار سکتور بانکی

6.5.1: نرخ تکتانه قروض

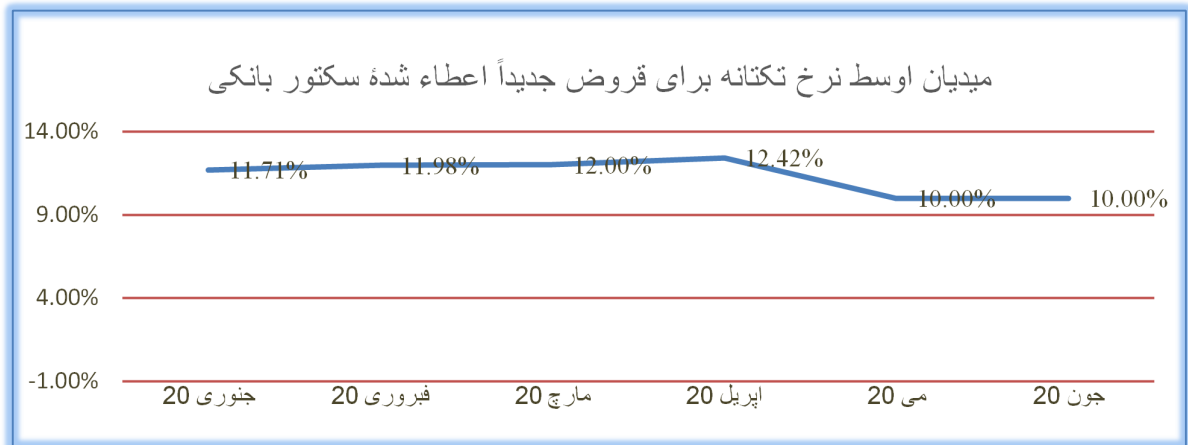
نرخ تکتانه در انواع قروض که در سکتور بانکی به مشتریان اعطاء گردیده است، نشان میدهد که بلندترین نرخ تکتانه مربوط کارت های اعتباری بوده (اگرچه از لحاظ مبلغ بسیار کم است) و به تعقیب آن بالترتیب قرضه میعادى، قرضه مصرفى، قرضه اضافه برداشت و قرضه مرابحه دارى نرخ تکتانه بلندتر مى باشد. به همین ترتیب، بلندترین نرخ تکتانه 36% و پائین ترین آن به 4% میرسد. در حین حال اوسط نرخ تکتانه برای قروض که در ماه جاری اعطا شده است 10% از لحاظ میدیان می باشد.

انواع قرضه (سکتور)	اوسط نرخ تکتانه (جون 2020)
اضافه برداشت	12.58%
میعادى	13.04%
مصرفى	11.77%
مرابحه	11.40% ⁶
کارت های اعتبارى	27.26%
نرخ تکتانه (بلندترین)	36.00%
نرخ تکتانه (پائین ترین)	4.00%

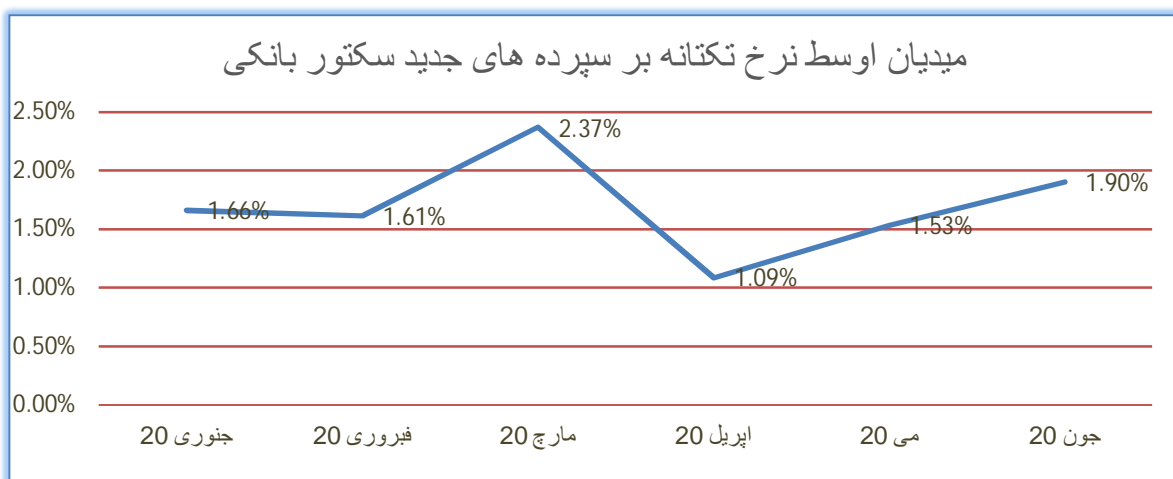
جدول 11: اوسط نرخ تکتانه قروض سکتور بانکی (جون 2020)

6.5.2: نرخ تکتانه بر سپرده ها

نرخ تکتانه برای جلب سپرده های جدید مشتریان در ماه جون 2020 در مقایسه با ماه مارچ 2020 در اثر کاهش در سپرده های میعادى، کاهش نموده است.

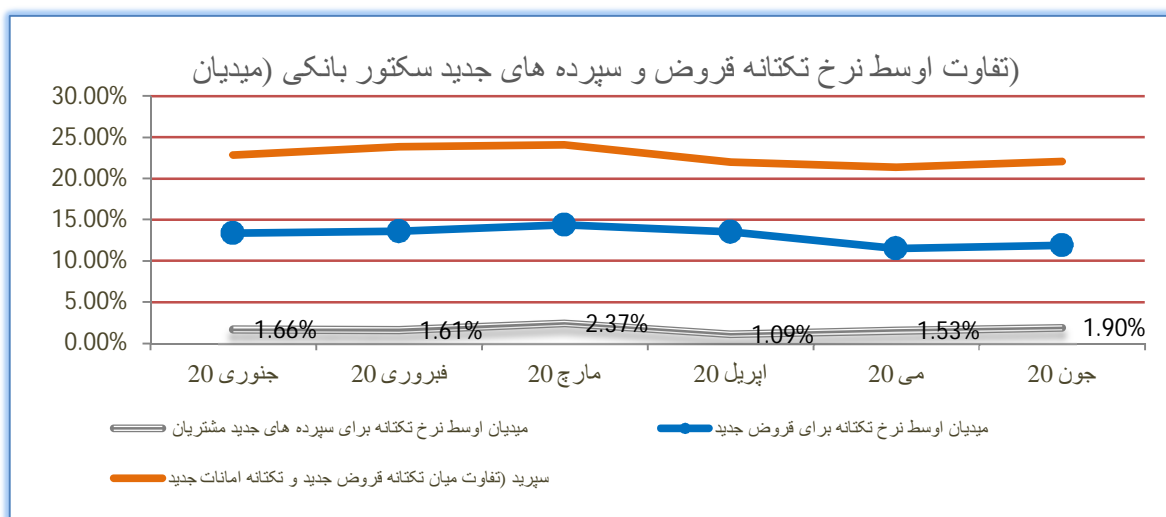

⁶برای محصولات بانکداری اسلامی فیصدی نرخ مفاد می باشد.

گراف 17: میدیان اوسط نرخ تکتانه برای قروض جدیداً اعطاء شده سکتور بانکی

گراف 18: میدیان اوسط نرخ تکتانه بر سپرده های جدید سکتور بانکی

گراف 19: تفاوت اوسط نرخ تکتانه قروض و سپرده های جدید سکتور بانکی (میدیان)

✓ به اساس متحد المال شماره 002 مؤرخ 9 اپریل 2020 بسته امتیازی به منظور کاهش تأثیرات شیوع ویروس کرونا بالای سکتور بانکی در نظر گرفته شده است که از جمله، صنف بندی قروض ماه فبروری 2020 الی اخیر ماه جون 2020 مورد اعتبار شناخته میشود. بنا برین وخیم شدن وضعیت قروض ناشی از عدم پرداخت قرضه الی اخیر ماه جون 2020 بالای مفاد آوری و سرمایه سکتور بانکی تأثیرات سوء نخواهد داشت. با این حال بنظر میرسد که سکتور بانکی پس از ماه جون 2020 روند سریع افزایش در قروض صعب الحصول و در مصارف ذخیره جبران خساره را تجربه خواهد نمود.

✓ از سوی هم آمریت عمومی نظارت بانکی پلان اصلاحاتی ما بعد کووید 19 را روی دست گرفته است. نکات اساسی پلان متذکره شامل گسترش فعالیت های بانکی، اعطای اعتبارات جدید، اقدامات لازم بمنظور کاهش مصارف، به تعلیق درآوردن توزیع سود سهام در سال 2020، ارائه گزارش به شکل الکترونیک، تجدید قروض و نرمش در صنفبندی و سنجش خطرات قروض که توسط ادارات سومی مانند ACGF، IFC و USAID تحت تضمین قرار گرفته اند.

6.6: اقلام خارج از بیلانس شیت

مجموع اقلام خارج از بیلانس شیتسکتور بانکی از قرار ماه جون 2020 بالغ به 60.3 میلیارد افغانی گردیده که بیشتر متشکل از ضمانت نامه حسن اجرای کار، پیش پرداخت و مزایده می باشد. مجموع نسبت پوشش نقده، جایداد و تضمین متقابل به اندازه 69% بوده، در حالیکه قسمت باقی مانده تحت پوشش قرار نگرفته است.

انواع و مبالغ ضمانت نامه های بانکی سکتور بانکی از قرار جون 2020	
مبلغ به میلیون افغانی	انواع ضمانت نامه های بانکی
5,942	مزایده
32,889	حسن اجرای کار
12,117	پیش پرداخت
512	لیتراف کریدت
116	سایر ضمانت نامه ها ⁷
1,368	بدهی مناقصه (ریتینشن) ⁸
52,944	مجموع

جدول 12: انواع و مبالغ ضمانت نامه های بانکی سکتور بانکی (جون 2020)

نسبت پوشش تضمین نقده، تضمین جایداد و تضمین متقابل ضمانت های بانکی سکتور بانکی (جون 2020)		
فیصدی از قرار مجموع ضمانت نامه های بانکی	مبلغ به میلیون افغانی	انواع ضمانت ها
22.18	11,744	تضمین نقده
9.07	4,803	ارزش تضمین جایداد
37.34	19,770	تضمین متقابل
68.60	36,317	مجموع

جدول 13: نسبت پوشش تضمین نقده، جایداد و تضمین متقابل ضمانت نامه های بانکی سکتور بانکی

⁷ سایر ضمانت نامه های بانکی: شامل ضمانت نامه های است که به شکل ضمانت نامه مزایده، حسن اجرای کار و پیش پرداخت نمی باشد. مانند ضمانت های لازم برای دریافت جواز شرکت امنیتی از وزارت امور داخله.

⁸ یک سند کتبی است که از سوی بانک برای متقاضی صادر گردیده طوریکه متقاضی میتواند پول قرارداد را بشکل پیشکی دریافت نماید. همچنان متقاضی حسب درخواست قرارداد کننده ساختمانی، پس از برداشت نهائی پول قرارداد بشکل پیشکی باید به تعهدات قرارداد خود ادامه دهد.

